

505

527/IV

A NYÍREGYHÁZI
M. KIR. ÁLLAMI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

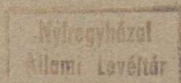
XI.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1932—33. (XIX.) ISKOLAI ÉVRŐL.

A TANÁRI TESTÜLET KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL SZERKESZTETTE:

LUKÁCS BÉLA
IGAZGATÓ.

1190

NYIREGYHÁZA.
KLAFTER IGNÁC SZEDŐGÉPES KÖNYVNYOMDÁJA
1933.

A NYÍREGYHÁZI
M. KIR. ÁLLAMI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

XI.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1932—33. (XIX.) ISKOLAI ÉVRŐL.

A TANÁRI TESTÜLET KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL SZERKESZTETTE:

LUKÁCS BÉLA

IGAZGATÓ.

Nyiregyházi
Állami Levéltár

NYIREGYHÁZA,
KLAFTER IGNÁC SZEDŐGÉPES KÖNYVNYOMDÁJA
1933.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. Orbán András: Magyarország földrajzának és a nemzeti történelemnek helyzete a tanítóképző-intézetek tantervében	3
II. Az iskolai év története	7
III. A tanári testület névjegyzéke és munkaköre	12
IV. A növendékek névsora	15
V. Épület, udvar	21
VI. Internátus	21
VII. Nevelés	24
VIII. Fegyelmi állapot	40
IX. Tanítás	40
X. Egészségi állapot	52
XI. Tanítóképesítés	53
XII. Gyakorló-iskola	54
XIII. Értesítés a következő évre	59

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

1189

I.

Magyarország földrajzának és a nemzeti történelemnek helyzete a tanítóképző-intézetek tantervében.

Irta: **Orbán András**,
állami tanítóképző-intézeti tanár.

Minden tanítóképesítő-vizsgálat után sok szó esik arról, hogy a nemzeti tantárgyakból általában kisebb az eredmény, mint a pedagógiai tantárgyakból. A nemzeti tantárgyak szaktanárai, különösen a nemzeti történelemnek és Magyarország földrajzának szaktanára a legnagyobb ügybuzgóság mellett sem tud megfelelő eredményt elérni.

Ezek a kérdések intézetünk tanári testületét éveken át foglalkoztatták évről-évre értekezleteken is és módszeres konferenciákon, valamint óráközi beszélgetésekben is. Ezeknek a vitáknak az eredményét óhajtanám az alábbi sorokban összefoglalni a tanítóképzés tökéletesebbé tétele érdekében.

Hogy a nemzeti történelem és Magyarország földrajza felvetett kérdéseiben tiszta képet nyerjünk, meg kell vizsgálnunk,

1. hogy mely osztályban tanulják Magyarország földrajzát és a nemzeti történelmet, heti hány órában, továbbá mekkora e tantárgyak anyaga,

2. hogy más tantárgyakat ugyanazon osztályokban heti hány órában tanulnak,

3. milyen jelentőséget tulajdonít a tanterv ennek a két nemzeti tantárgynak,

4. s végül hogyan lehetne segíteni a két tantárgy helyzetén a nagyobb eredmény biztosítása érdekében?

1. Az érvényben levő tanítóképző-intézeti tanterv szerint Magyarország földrajzát a III. osztályban heti 2 órában tanítjuk. Anyagának terjedelmére álljon itt összehasonlításképpen ugyanazon osztályban tanítandó világtörténelem heti 2 óras anyaga.

Ha ezt az engedélyezett tankönyvek alapján tesszük meg, látjuk, hogy a földrajz a tankönyv szerint 180 oldalon, a világtörténelem 120 oldalon van tárgyalva.

Nem kívánok vitatkozni azzal a felfogással, hogy az anyagot lehet terjedelmesen és kevésbé részletesen tárgyalni. De kétségtelen, hogy a két tankönyv terjedelmében való különbség nem az anyagkezelésből származik, hanem abból, hogy a III. osztály világtörténelmi tankönyvi anyaga bőven elegendő, viszont Magyarország földrajzi tankönyvi anyagából a tárgy népszerű iskolai és a tanítóképzés nemzetnevelő célja szem előtt való tévesztése nélkül semmit elhagyni nem szabad.

A magyar nemzet történelmét a IV. osztályban heti 2 órában tanulják. Nem szükséges különösebb módon rámutatnom arra, hogy mennyivel nagyobb tananyag a magyar nemzet több mint 1000 éves története a III. osztály 150 évi történelmi anyagához, vagy a IV. osztály heti 3 órai fizikai anyagához képest.

2. A III. osztályban a lélektan, a természetrajznak 3—3 órája van, tehát 50 százalékkal több, mint Magyarország földrajzának. A IV. osztályban a neveléstan heti 4 órája, a fizikának heti 3 órája van; annak 100 százalékkal, ennek 50 százalékkal több, mint a nemzeti történelemnek.

3. Hogy a tanterv milyen nagy jelentőséget tulajdonít a kérdéses nemzeti tantárgyaknak, de hogy minden esetre nagyobb, mint a világtörténelemnek, vagy természetrajznak, vagy akár a fizikának, mutatja az a körülmény, hogy Magyarország földrajza is, a nemzeti történelem is tanítóképesítő-vizsgálati tantárgyak. Azt sem szükséges mélyebben fejtegetnem, hogy miért kerültek e tantárgyak a legfontosabb tanítóképző-intézeti vizsgálat vizsgálati tantárgyainak sorába.

Ezek alapján szinte érthetetlenül vetődik fel a kérdés, hogy miért került Magyarország földrajza a III. osztályba, tehát olyan idejére a tanítóképzés menetének, hogy aztán a szaktanár 2 éven át elveszítse e téren a tanítványaival való kontaktust s miért kapott csak heti 2 órát a töméntelen anyag tárgyalásához? És ugyesztintén felvetődik az a kérdés, hogy miért kapott a nemzeti történelem csak heti 2 órát s azt is csak a IV. osztályban?

El sem lehet képzelni, hogy a szaktanár heti 2—2 órában nyugodt menethen tudja tárgyalni e két nemzeti tantárgy anyagát, legalább is olyan tempóban, hogy azok az ismeretek a lélekben mély nyomokat hagyjanak. Már pedig régi tapasztal-

IV. osztályban:	Magyarország földrajza heti óraszása	2
	nemzeti történelem heti óraszása	2
	fizika heti óraszása	2
V. osztályban:	Magyarország földrajza heti óraszása	2
	nemzeti történelem heti óraszása	2
	német heti óraszása	1

Ha összehasonlítjuk Magyarország földrajzának és a nemzeti történelemnek a helyzetét a tanítóképesítő-vizsgálat pedagógiai tantárgyainak a helyzetével, a tanítóképző-intézet minden pedagógiai szakiskola jellege mellett is, meg kell állapítanunk, hogy a fenti két nemzeti tantárgy nagyon mostoha helyzetben van a tantervben, nemcsak az egyes osztályokban való kevés óraszása, de kedvezőtlen osztályokban való elhelyezése miatt is. A pedagógiai tantárgyaknak minden osztályban nagyobb az óraszámuk, amellet a legfelsőbb osztályokba vannak beékelve. De a legnagyobb előnyük abban van, hogy a szaktanár a gyakorlati kiképzés óráin állandóan nyilvántarthatja az elméleti órákon tanultakat a IV. osztályban heti 2 órában, az V. osztályban heti 6 órában, amely körülmény állandó ismétlésnek felel meg. Nem is említve, hogy a pedagógiai tantárgyak anyagának jókora része okoskodással is felelevenithető, míg a nemzeti tantárgyak anyaga csupa adathalmaz, melynek felidézése az emlékezet teherbíró képességétől függ.

Végül legyen szabad még arra felhivnom a figyelmet, hogy mindaddig, amíg az egyes osztályok osztályvizsgálatán bizonyos tantárgyakból kötelező a felelet, a tanulók az iskolai év végén majdnem minden idejüket ezen tantárgyak tanulására fordítják. S ez érthető is, hiszen az osztályvizsgálaton adott felelet nagyban befolyásolja az oklevélbe is bekerülő osztályzatot.

Ennek következménye aztán, hogy a többi, az osztályvizsgálaton kötelező feleletre ki nem jelölt tantárgyakat s így Magyarország földrajzát és a nemzeti történelmet is többnyire elhanyagolják.

A nemzeti tárgyak helyzetén való javítás nem a tanítóképesítő-vizsgálatok szebb eredménye, hanem a tanítóképzés hangsúlyozottabban való nemzetivé tétele szempontjából elengedhetetlen.

Tudom, hogy lesznek, akik felhozzák a fentti javaslatok ellen, hogy annak keresztülvitele a tanterv teljes felforgatásával jár. De azoknak csak azt ajánlom a szives figyelmébe, hogy a tanterv nem lehet cél, csak eszköz.

II.

Az iskolai év története.

1. Általános jellemzés.

Az iskolai év szabályszerű megnyitását és bezárását semmi sem zavarta s évközben sem gátolta a tanítás menetét semmi külső körülmény, mégis ez az év talán a legnehezebb esztendeje volt az utolsó évtizednek, mert a gazdasági válság eddig elképzelhetetlen méreteket öltött. Már a beiratkozás napján mutatkozott a megdöbbentő szegénység. A növendékek tekintélyes részének nem volt meg a beiratkozáshoz szükséges pénz s az új tankönyvek beszerzéséhez pedig csak néhány növendék hozott magával elegendő pénzt. Az ifj. Segítőegyesület és a »Gyakorló-iskolai Tanulók Szüleinek Alapítványá«-ból nagy összegű segélyeket és kölcsönöket kellett utalnunk, hogy minden felvett növendék beiratkozhasék, de így is a növendékek igen nagy része kénytelen volt használt tankönyv beszerzésére engedélyt kérni. A helyzet ezután sem enyhült. Az internátusi díjat sokszor csak több havi késedelemmel fizették és nem egy esetben kénytelen volt a tanuló az internátust elhagyva a városban nyomoruságos körülmények között elhelyezkedni, az anyagiak hiánya miatt.

Ez a szegénység azonban nem csak az általános gazdasági leromlásra vezethető vissza, hanem arra a körülményre is, hogy amióta a szelekció életbelépett, de méginkább azóta, amióta az ingyenesség megszüntetése mellett, a segélyeket redukálva, az idén már az I. évfolyamon csak teljes díjat fizető bentlakó vétetett fel, — növendékeink a legszegényebb néposztályból kerülnek ki, amint az a megfelelő statisztikai táblázatból megállapítható.

A fenti intézkedések nyomában járt az állami intézetek elnéptelenedése is. Azért írom, hogy állami intézetek, mert a felekezetieknek megmaradtak a segélyezések s a szelekciót sem vitték keresztül mindenütt.

E percben úgy látszik, hogy a helyzet enyhülni fog, mert a Miniszter Ur Ónagyméltóságának legújabb rendelkezése szerint a jövőre a bentlakóknak csak 40 %-a lesz teljes fizető, a többi 60 %-a havi 40.—, 30.— és 20.— P-t fog fizetni. Boldog örömmel vettük tudomásul ezt az intézkedést, mert hisszük, hogy ezek után az igazgatóságnak és tanári testületnek nem kell a növendékek anyagi gondjaiban osztozni s nem kell tár-

sadalmi mentőmozgalmakat indítani a növendékek részére szükséges anyagiak előteremtésére.

A tanárhiány ez évben sem szűnt meg. Reményeink nem váltak valóra. Több tanár óratöbblettel dolgozott és a testnevelést olyan két tanár végezte, akinek csak mellékszaka a torna. Zenének, szlőjdnek, német nyelvnek megfelelő csoportokra való osztásáról szó sem lehetett. E tekintetben a csurgói testvérintézet megszüntetése kapcsán biztos javulás várható. A vonatkozó intézkedések már meg is történtek.

A sok baj közepette a tanári testület és ifjuság fokozott erőt kifejtve, de mégis teljes eredménnyel végezte munkáját. Az előirt tanulmányok elvégzése mellett még erőfelesleg is maradt, amellyel bekapcsolódott a város kulturális életébe. A tanári testület a kulturális egyesületekben, a tanulóifjuság több kulturdélutánon mutatta be készültségét s itt szerzett készséget arra, hogy majdan a falu népét ilyen irányban vezesse.

A tanítási év ezuttal sem mult el fájdalmas esemény nélkül. Az intézet kedves, jó fia: Barát János III. é. növ. március hó 14-én hirtelen elhunyt. A ravatalnál dr. Tóth Antal osztályfőnöke a tanári testület nevében, sirjánál az ifjusági elnök társai nevében mondott örökre búcsut a szeretett társtól és cserkésztestvértől.

Főigazgatói látogatást ez évben az intézet nem kapott, csak a tanítóképesítő-vizsgálatra küldetett ki Molnár Oszkár főig. teendőkkel megbízott igazgató, aki a vizsgálatokat bölcseséggel és az elméleti és gyakorlati pedagógus példatadó tökéletességével, jóságos szívvvel és a vizsgálóbizottsággal teljes összhangban folytatta le.

A súlyos megpróbáltatásokkal telt esztendő mégis sikerrel a jobb jövő reményében zárhattuk le.

2. Az iskolai év fontosabb eseményei időrendben.

- Szeptember 3. Alakuló értekezlet.
- Szeptember 5. Különbözeti vizsgálatok.
- Szeptember 6. Javító- és pótvizsgálatok.
- Szeptember 7. Orvosi, színérezeki és zenehallási pótvizsgálat.
- Szeptember 7. Az I—V. évesek beiratása.
- Szeptember 9. Istentisztelet. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása. Tisztelgés a nemzeti zászló előtt.
- Szeptember 10. A tanítások kezdete.
- Október 6. Gyászünnepély.

Október 12. Rendes havi értekezlet.

Október 14. Klebelsberg Kunó gróf, volt kultuszminister temetése. Iskolai szünet. A temetési szertartás és gyászbeszéddek rádión való hallgatása.

Október 17. Klebelsberg Kunó gróf kulturmunkásságát méltatta Tóth Antal dr. tanár.

Október 19. Finn-ugor testvériség napja.

Október 30. Takarékosági nap. Előadást tartott: Ehrlich Antal tanár.

Október 30. Szülői értekezlet a gyakorló-iskolában.

November 1. Mindenszentek napja. Az ifjuság a tanári testület vezetésével a temetőben nyugvó halottainak sirját megkoszoruzta.

November 3. Az V. éves növendékek résztvettek a vármegyei pedagógiai szemináriumon. Tóth Antal dr. tanár Klebelsberg Kunó grófról, Téger Béla tanár Arany Jánosról tartott előadást.

November 4. Rendes havi értekezlet.

November 7. Javító különbözeti vizsgálat.

November 13. Arany-ünnepély (kulturdélután).

November 18—22-ig kirándulás Budapestre.

November 26. Különbözeti vizsgálat.

December 1. A Szabolcsvármegyei Bessenyei Kör Arany János ünnepélyén Tőkey Károly IV. é. n. szaval, az int. I. és II. sz. énekkara Arany dalokat énekel.

December 5. Rendes havi értekezlet és módszeres értekezlet.

December 6. A Kormányzó Ur névünnepe.

December 15. Különbözeti vizsgálat.

December 23-tól január 3-ig. Karácsonyi szünet.

Január 5. Rendes havi és módszeres értekezlet.

Január 27. I. félévi osztályozó értekezlet és módszeres értekezlet.

Január 31. Az I. félévi tanulmányi eredmény kihirdetése.

Február 15. Javító különbözeti vizsgálat.

Február 19. Irredenta kulturdélután.

Február 24. Az irredenta kulturdélután megisméltése az iskolák részére.

Február 26. Cserkész-est.

Március 3. Rendes havi és módszeres értekezlet.

Március 5. Szülői értekezlet a gyakorló-iskolában.

Március 15. Nemzeti ünnep.

Április 5. Rendes havi értekezlet és módszeres értekezlet.

Április 9—19-ig husvétii szünet.

Május 6-án dr. Huszka János m. titkár és Monzpart János szv. főtanácsos megvizsgálják az int. anyagi ügyeit.

Május 8. Rendes havi és módszeres értekezlet.

Május 21. Az intézet tornászcsapata résztvesz a Nyiregyházi Torna és Vivő Egyesület tornaünnepélyén.

Május 22. Madarak és fák napja. Faültetés.

Május 24. Az V. évesek ballagása, bucsuja az intézettől és társaiktól.

Május 28—29. Az I—IV. o. cserkészcsapatának regös táborozása Kótajban.

Május 28. Finn délután.

Május 29. Gazdasági kirándulás a Liszkay-féle gazdaságba.

Május 29. Az V. évesek osztályvizsgálata.

Junius 1—3. Írásbeli tanítóképesítő-vizsgálat.

Junius 7. Az I—IV. o. hittanvizsgálata.

Junius 7. Záróünnepély.

Junius 8. Az I. évf. osztályvizsgálata.

Junius 9. A II. évf. osztályvizsgálata.

Junius 10. A III. évf. osztályvizsgálata.

Junius 12—13. A IV. évf. osztályvizsgálata.

Junius 14. A gyakorló-iskola évvizsgálata.

Junius 20. Gyakorló-iskolai beiratások.

Junius 22—26. Szóbeli és gyakorlati tanítóképesítő-vizsgálat.

Junius 27. Egyházi ének és zenei képesítő-vizsgálat.

Junius 30. Évvizsgáló értekezlet.

3. Az 1932/33. iskolai évben érkezett fontosabb miniszteri rendeletek :

39.461/1932. Pénzmaradvány felhasználása.

40.174/1932. Politikai lapok számára irt cikkek kötelező bemutatása.

39.357/1932. Breznay László int. nevelő további alkalmazása.

40.225/1932. 1932—33. évi költségvetés.

39.232/1932. Szállítók árajánlatainak elfogadása, szerződéskötés.

60.151/1932. Író- és tanszerek egységesítése és árainak leszállítása.

41.086/1932. Téger Béla tanár hirlapi cikkek írására engedélyt nyer.

- 32.215/1932. Testnevelési ünnepély rendezése az év végén.
 36.466/1932. A közgazdasági és társadalmi ismeretek tanítása.
 2495. elnsz. és 60.139/1932. Népiskolai tantervi utasítás.
 38.502/1932. Érettségi vizsgálattal a tanítóképző-intézetnek csak a IV. oszt.-ba lehet lépni.
 42.392/1932. Beiratási díjak részletekben való fizetése.
 41.084/1932. Vizsgálatok elhalasztásának engedélyezése.
 44.252/1932. 1931—32. évi vizsgálati iratok.
 95.196/1932. Nytve tornatermének használata.
 36.854/1932. A miniszterium ügkörébe tartozó birtokok statisztikai adatai.
 42.350/1932. A vizsgálati díjakra vonatkozó rendelet módosítása.
 1641/1392. elnsz. Fizetési előleg kérelmek benyújtásának módja.
 71.229/1933. A bevezetett tankönyvek beszerzési megoszlásáról jelentés.
 27.744/1933. Apponyi Albert halála (gyászszünet nap).
 36.239/1933. Petheő Károly gazd. tanár helyettesítése.
 36.087/1933. Az 1932—33. évre engedélyezett tanulmányi segélyek kiosztása.
 37.516/1933. Cserkésztanulók segélyezése a Világjamboreén.
 38.044/1933. Gazdasági gyakorló-terület bérbevétele.
 42.330/1932. Tanítóképző-intézetben előforduló vizsgadíjak felosztása.
 28.023/1933. Megemlékezés a Világjamboreeről.
 38.041/1933. 1933—34. évi felvételek, pályázati hirdetések.
 43.964/1932. A gyakorló-iskolával kapcsolatos továbbképző iskola megszüntetése.
 38.241/1933. Tanítóképesítő-vizsgálati elnök kiküldése.
 39.252/1933. Az iskolai év bezárásának módosítása.
 37.896/1933. Tanulmányi kirándulások és tanulmány-utazások rendezése és költségelszámolása.
 29.692/1933. A Cserkész világjamboreé meglátogatása tárgyában.
 40.575/1933. A felvételi díjak újabb megállapítása.
 39.288/1933. Zurjemszky Ferenc és Bartl Ödön tanárok a csurgói int. megszűnése folytán intézetünkhöz helyeztetek át.
 40.540/1933. Az ág. h. ev. kántorképesítő vizsgálatoknak az állami tanítóképzőkben való megszüntetése tárgyában.

4. A tanítóképző-intézetek Kir. Főigazgatóságától az 1932/33. isk. évben érkezett fontosabb rendeletek :

1831/1932. Propszt Vilmos újrendszerü iskola-táblájának engedélyezése.

1958/1932. Vasuton bejáró tanulók magaviselete és ellenőrzése.

1935/1932. Madarak és fák napja intézményének továbbfejlesztése.

2132/1932. Ehrlich Antal és Horváth János mellékfoglalkozásának engedélyezése.

2487/1932. Elemi iskolák egységes tankönyvének elrendelése.

2545/1932. Gróf Klebelsberg halála és temetése alkalmával elrendelt intézkedések.

2549/1932. Vasuton bejáró tanulók kivételes bejárási engedélye.

2524/1932. Használt tankönyvek beszerzése.

2701/1932. Megemlékezés Gárdonyi Gézáról.

2799/1932. A magyar színészet támogatása.

2826/1932. Kirándulási engedély Budapestre.

3834/1932. Nagyatádi Szabó István emlékezete.

2977/1932. Szőlőfogyasztás előmozdítása.

262/1933. Jelentés az influenzás betegek számáról.

383/1933. Intézeti és internátusi férőhely.

830/1933. Tanárok diáktartása.

886/1933. A csurgói áll. tanítóképző-int. felszerelésének szétosztása.

892/1933. A csurgói felszerelés szétosztása.

III.

Az intézet állapota.

1. A tanári testület névjegyzéke és munkaköre.

Rendes tanárok:

1. **Lukács Béla** igazgató. Okleveles tanítóképző-intézeti tanár. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél 19. Tanította az éneket és zenét heti 5 órában, a karéneket heti 1 órában. Az intézet összes szellemi és anyagi ügyeinek vezetője, köztartásvezető. Az Ifj. Vöröskereszt tanárelnöke.

A Szabolcsvármegyei Turáni Kör volt főtársa és választmányi tagja. A Bessenyei Kör igazgató választmányi tagja. A „Magosz” Sajtóvállalat ügyvezető igazgatója. A Magy. Nemzeti szövetség nyiregyházi szervezetének választmányi tagja. A Magy. Cserkészszövetség szabolcsvármegyei csoportjának int. bizottsági tagja. A Szabolcsvármegyei Népművelési Bizottság tagja. A „Bessenyei” Bajtársi Egyesület magisztere. A T. T. O. E.-nek választmányi tagja.

2. **Dohanics János** rendes tanár, okleveles tanítóképző-intézeti tanár. Szolgálati éveinek száma 15, ennél az intézetnél 7. Tanította a mennyiségtant, fizikát és tornát heti 21 órában. A mennyiségtani és fizikai szertár és könyvtár őre, a 971. sz. »Tisza« cserkészcsapat parancsnoka.

A Természettudományi Társulat, a Szabolcsvármegyei cserkész-intézőbizottság tagja, a Szabolcsvármegyei Turáni Kör gazdája.

3. **Ehrlich Antal** rendes tanár, okleveles tanítóképző-intézeti tanár. Szolgálati éveinek száma 24, ennél az intézetnél 15. Tanította az éneket, zenét és a német nyelvet heti 18 órában, a zenekart heti 1 órában. A IV. osztály főnöke.

A Szabolcsvármegyei Turáni Kör választmányi tagja. A Szabolcsvármegyei Bessenyei Kör zenei szakosztályának tagja. A Tanítóképző Int. Tan. Egyesületnek választmányi tagja. R. kath. egyházközség képviselőtestületének tagja. Több ének és zenekari műnek szerzője, 5 drb. zeneelméleti füzet szerkesztője. Könyvismertetések irt a Magyar Tanítóképző-ben.

4. **Orbán András** rendes tanár, igazgatóhelyettes, okleveles tanítóképző-intézeti tanár. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél 19. Tanította a történelmet, földrajzot, alkotmánytant és tornát heti 19 órában. A történelmi és földrajzi szertár őre. Az Ifj. Segítő Egyesület és Ifj. Sportkör tanárelnöke, az I. osztály főnöke.

Dr. Fodor Ferenc közgazdasági egyetemi tanárral együtt megírta „A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzete” c. művet.

5. **Téger Béla** rendes tanár, okleveles tanítóképző-intézeti tanár. Szolgálati éveinek száma 23, ennél az intézetnél 17. Tanította a magyar nyelv- és irodalmat és történelmet heti 18 órában. A magyar nyelvi és irodalmi könyvtár és osztálykönyvtár őre, az Ifjusági Bessenyei Önképzőkör tanárelnöke. Az V. osztály főnöke.

A Szabolcsvármegyei Bessenyei Kör titkára, a nyiregyházi róm. kath. egyháztanács és képviselőtestület, a Szabolcsvármegyei és nyiregyházi népművelési és testnevelésügyi bizottság tagja, a Nyitve sajtóbizottságának tagja, a Szabolcsi Hírlap munkatársa. Előadást tartott a kisvárdai, nyiregyházi tanítói szemináriumon, a Debreceni Csokonai Körben, a Szoc. Misszió sajtóestjén. Cikkeket irt a Magyar Tanítóképzőbe, a Szabolcsi Tanítóba.

6. **Dr. Tóth Antal** rendes tanár, okleveles tanítóképző-intézeti tanár, a pedagógia és filozófia doktora. Szolgálati éveinek száma 14, ennél az intézetnél 10. Tanította a lélektant, nevelés- és módszertant, neveléstörténetet és szervezettant, vezette a gyakorlati kiképzést és a neveléstani szemináriumot heti 20 órában. A pedagógiai szertár és könyvtár őre. A III. osztály főnöke.

A Szabolcsvármegyei Turáni Körnek, Nyiregyháza város iskolán kívüli népművelési bizottságának, a Szabolcsvármegyei Bessenyei Kör irodalmi szakosztályának tagja. Neveléstörténeti segédkönyvet írt. Értekezést írt „Az objektív természet szerepe Comenius pedagógiájában” címen. Előadást tartott a nyiregyházi tanítói szemináriumon. Két cikket írt a Magyar Tanítóképzőbe.

7. **Propst Vilmos** rendes tanár, okleveles tanító-képzőintézeti tanár. Szolgálati éveinek száma 20, ennél az intézetnél 3. Tanította a rajzot, szlőjdöt és játékot heti 19 órában. A rajz és szlőjd-szertár őre. A II. osztály főnöke. Az Ifj. Vöröskereszt Egyesület csoportvezetője.

Gyakorló-iskolai tanítók:

1. **Horváth János** gyakorló-iskolai tanító. Okleveles tanító. Szolgálati éveinek száma 18, ennél az intézetnél 8. Tanította a közismereti tárgyakat a gyakorló elemi iskola I—II. osztályában, részt vett a tanítóképző IV. évfolyamának gyakorlati kiképzésében heti 2 órában. Ifj. Vöröskereszt Egyesület csoportvezetője.

A Nyiregyházi Kaszinó-egyesület gazdája és könyvtárosa. A vármegyei népművelési bizottság tagja. A Szabolcsvármegyei Általános Tanító-Egyesület titkára. Részt vett a Mintatanítások c. vezérkönyv szerkesztésében.

2. **Lakatos Emil** gyakorló-iskolai tanító. Okleveles tanító. Szolgálati éveinek száma 25, ennél az intézetnél 2. Tanította a közismereti tárgyakat a gyakorló elemi iskola III—VI. osztályában. Részt vett az V. évfolyamnak gyakorlati kiképzésében heti 6 órában. A gyakorló-iskolai szertár és könyvtár őre. A tanári értekezletek jegyzője.

Óraadó tanárok:

1. **Hunek Emil** okl. középiskolai tanár, vegyészmérnök. Tanította a testtant, a német nyelvet, a természetrajzot és kémiát heti 17 órában. A természetrajzi és vegytani szertár őre.

2. **Petheő Károly** okl. gazda. Tanította a gazdaságtant heti 10 órában.

3. **Soós Lenke** okl. munkamesternő. Tanította a női kézimunkát a gyakorló-iskola III—VI. osztályában, heti 1 órában.

Hitoktatók:

1. **Darányi Zoltán** róm. kat. önálló hitoktató.
2. **Dr. Mihalovich Sándor** kanonok, gör. kat. hitoktató.
3. **Kovács István** ref. önálló hitoktató.
4. **Kopcsó János** ág. h. ev. önálló hitoktató.

Az egyházi ének- és zenét tanították:

1. **Jakab József** róm. kat. kántor. Heti óráinak száma 3.
2. **Krecsák László** ág. h. ev. kántor. Heti óráinak száma 2.
3. **Szilvássy József** g. kat. kántor-tan. Heti óráinak száma 12.
4. **Ujj Jenő** ref. kántortanító. Heti óráinak száma 2.

Intézeti orvos:

Dr. Pál Jenő, az O. T. I. orvosa. Tanította az egészségtant heti 1 órában és gyógykezelt az int. növendékeit.

Nevelő:

1. **Breznay László** okl. tanító, mb. nevelő.

Gazdasszony:

Özv. Stoller Ferencné.

Szolga:

Riczu János véglegesített kisegítő szolga.

IV.

a) A növendékek névsora.

I. évfolyam.

1. Alexa Ferenc	ref.	1918. nov. 17. Tiszaeszlár, Szabolcs vm.
2. Bondor Sándor	r. k.	1917. jan. 16. Kisfülpös, Kolozs vm.
3. Fejes László	r. k.	1912. dec. 21. Tiszalök, Szabolcs vm.
4. Fodor János	g. k.	1917. febr. 27. Felsőzsolca, Borsod vm.
5. Gots Antal	r. k.	1916. szept. 24. Zajta, Szatmár vm.
6. Hankovszki János	ág. h. ev.	1915. aug. 17. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
7. Hécei Imre	g. k.	1916. márc. 28. Kótaj, Szabolcs vm.
8. Hoblyák János	g. k.	1917. jan. 25. Abaujlak, Torna vm.
9. Jakab Mihály	r. k.	1917. jul. 22. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
10. Lakatos Sándor	r. k.	1916. okt. 26. Taspusztá, Heves vm.
11. Lábos Menyhért	ref.	1916. máj. 22. Perbenyik, Zemplén vm.
12. Lukács János	r. k.	1915. dec. 14. Tiszalök, Szabolcs vm.
13. Magna Mihály	ág. h. ev.	1916. dec. 18. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
14. Nagy Kálmán	ref.	1917. aug. 23. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
15. Nagy Lajos	ref.	1915. jan. 15. Kisnémedi, Pest vm.
16. Racskó András	ág. h. ev.	1916. márc. 9. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
17. Sajben István	ág. h. ev.	1916. dec. 20. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
18. Szabó János	g. k.	1916. aug. 14. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
19. Szakáll László	r. k.	1917. jan. 16. Kassa, Abauj vm.
20. Szanyi Antal	r. k.	1916. márc. 13. Egyek, Hajdu vm.
21. Tóth Mihály	g. k.	1914. szept. 25. Nyírbakta, Szabolcs vm.

22. Tóth Vilmos	r. k.	1917. szept. 20. Kevermes, Csanád vm.
23. Török László	g. k.	1917. okt. 20. Timár, Szabolcs vm.
24. Vaskó András	g. k.	1915. dec. 31. Kenézlő, Szabolcs vm.

II. évfolyam.

1. Alexovics István	g. k.	1916. szept. 28. Szerencs, Zemplén vm.
2. Bányai Emil	r. k.	1915. okt. 6. Pogány, Nógrád vm.
3. Bolyki Ödön	r. k.	1916. aug. 24. Bolyok, Borsod vm.
4. Erdősi Mihály	ág. h. ev.	1914. okt. 30. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
5. Hriczu József	g. k.	1913. szept. 4. Vizsoly, Abauj vm.
6. Jakab Béla	ref.	1916. nov. 23. Nagybánya, Szatmár vm.
7. Kállay István	r. k.	1915. szept. 5. Budapest, Pest vm.
8. Kiss László	ág. h. ev.	1916. nov. 2. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
9. Kovács Dezső	r. k.	1913. nov. 29. Algyő, Csongrád vm.
10. Krimin Ferenc	r. k.	1916. dec. 16. Bodrogkeresztur, Zemplén vm.
11. Kristóf János	r. k.	1915. márc. 28. Ujfehértó, Szabolcs vm.
12. Liskány József	ág. h. ev.	1915. szept. 18. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
13. Mertse Leonidas	ág. h. ev.	1914. jan. 22. Igazfalva, Krassó-Szörény vm.
14. Mészáros Szilárd	ref.	1916. márc. 9. Záhony, Szabolcs vm.
15. Nagy János	g. k.	1916. jan. 16. Tokaj, Zemplén vm.
16. Nagyváthy Béla	ág. h. ev.	1916. márc. 28. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
17. Pozsgai Zsigmond	ref.	1917. jan. 4. Ujfehértó, Szabolcs vm.
18. Rácz Árpád	g. k.	1914. aug. 27. Tiszalök, Szabolcs vm.
19. Sánta János	ref.	1917. márc. 14. Fehéregyháza, Bihar vm.
20. Sólyom László	ref.	1914. jul. 26. Borsodgeszt, Borsod vm.
21. Szélig Jakab	r. k.	1917. aug. 14. Csepel, Pest vm.
22. Szilágyi Mihály	g. k.	1914. szept. 19. Ujfehértó, Szabolcs vm.
23. Urr Gyula	r. k.	1915. szept. 27. Ujfehértó, Szabolcs vm.
24. Venter József	g. k.	1915. jul. 11. Balkány, Szabolcs vm.
25. Verebélyi András	r. k.	1916. aug. 12. Mátraverebély, Nógrád vm.

Vizsgálatlan maradt Mertse Leonidás.

III. évfolyam.

1. Aknai Sándor	g. k.	1912. jul. 29. Nagyzomlin, Bihar vm.
2. Barát János	r. k.	1914. okt. 1. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
3. Bárdos Endre	r. k.	1916. ápr. 2. Felsőőr, Vas vm.
4. Bellus János	r. k.	1913. okt. 22. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
5. Benkei István	ág. h. ev.	1913. okt. 23. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
6. Ekker Dénes	r. k.	1915. dec. 9. Rakamaz, Szabolcs vm.
7. Garai Sándor	ág. h. ev.	1914. szept. 13. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
8. Gál József	ref.	1916. febr. 10. Büdszentmihály, Szabolcs vm.
9. Hegedüs Kálmán	r. k.	1915. aug. 1. Kunsztmárton, J.-N.-K.-Szolnokm.
10. Héri Béla	r. k.	1913. máj. 23. Rakamaz, Szabolcs vm.
11. Ihnáth Mihály	g. k.	1915. jan. 17. Rudabányácska, Zemplén vm.
12. Iszaj Gábor	g. k.	1915. jun. 6. Hajdudorog, Hajdu vm.
13. Koralewsky Vilmos	r. k.	1917. jan. 17. Ebenfurt, Austria.
14. Kovács Dezső	r. k.	1913. okt. 27. Bolyok, Borsod vm.
15. Kuna László	r. k.	1915. jun. 27. Ecséd, Heves vm.

16. Molnár Gyula	g. k.	1914. ápr. 17. Ujfehértó, Szabolcs vm.
17. Murvai József	r. k.	1913. szept. 17. Ófehértó, Szabolcs vm.
18. Petrik Béla	g. k.	1914. okt. 26. Lócse, Szepes vm.
19. Pincsák István	g. k.	1913. júl. 3. Bessenyőd, Szabolcs vm.
20. Polgár György	r. k.	1916. júl. 16. Kéthely, Somogy vm.
21. Süle József	r. k.	1915. márc. 3. Sorokujfalu, Vas vm.
22. Szabó Péter	ref.	1915. ápr. 30. Nyirbogát, Szabolcs vm.
23. Székely Lajos	ág. h. ev.	1915. júl. 29. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
24. Tamáska János	ág. h. ev.	1916. júl. 2. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
25. Tóth István	r. k.	1915. jan. 14. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
26. Tótin Gyula	r. k.	1913. szept. 13. Debrecen, Hajdu vm.
27. Ubrizsy László	r. k.	1915. jan. 13. Ungvár, Ung vm.
28. Veres János	ref.	1912. júl. 1. Nagyszalonta, Bihar vm.
29. Zeba László	g. k.	1915. febr. 3. Nyiregyháza, Szabolcs vm.

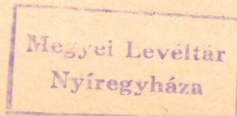
Meghalt Barát János.

IV. évfolyam.

1. Almási Károly	g. k.	1913. aug. 5. Tokaj, Zemplén vm.
2. Angyal Sándor	ref.	1913. aug. 4. Petrozsény, Hunyad vm.
3. Balázs Ede	r. k.	1912. júl. 20. Budapest, Pest vm.
4. Balogh Endre	ref.	1915. febr. 23. Arad, Arad vm.
5. Balogh Gyula	r. k.	1915. febr. 22. Eger, Heves vm.
6. Bárdos Géza	r. k.	1915. márc. 1. Felsőőr, Vas vm.
7. Bereczki Gyula	r. k.	1912. jan. 26. Nagyvárad, Bihar vm.
8. Buttyán Sándor	g. k.	1915. ápr. 16. Szob, Hont vm.
9. Gáspár Emil	ág. h. ev.	1914. júl. 7. Somlóvécse, Veszprém.
10. Jónás János	r. k.	1914. júl. 29. Boczonád, Heves vm.
11. Kazár Gábor	ág. h. ev.	1913. márc. 26. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
12. Kemecsey Ferenc	ref.	1915. márc. 27. Ungvár, Ung vm.
13. Kolláth Sándor	ref.	1914. márc. 2. Somoskőujfalu, Nógrád vm.
14. Kurucz László	g. k.	1913. jan. 14. Rudabányácska, Zemplén vm.
15. Lippa József	ág. h. ev.	1914. aug. 25. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
16. Lyachovics Ferenc	g. k.	1914. febr. 14. Ökörmező, Máramaros vm.
17. Mozga József	r. k.	1915. ápr. 7. Vajkóc, Ung vm.
18. Munkácsi József	g. k.	1913. márc. 14. Tiszabüd, Szabolcs vm.
19. Nemes Richárd	g. k.	1913. aug. 7. Bőszénfa, Somogy vm.
20. Német Imre	r. k.	1912. jun. 7. Veszékény, Sopron vm.
21. Skolnyik Pál	ág. h. ev.	1909. febr. 4. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
22. Székely Ferenc	r. k.	1915. márc. 14. Nyiregyháza, Szabolcs vm.
23. Szilas Ödön	r. k.	1914. máj. 28. Pestujhely, Pest vm.
24. Tanyi János	r. k.	1912. dec. 10. Polgár, Szabolcs vm.
25. Tóth József	r. k.	1911. jan. 30. Salgótarján, Nógrád vm.
26. Tókey Károly	r. k.	1912. aug. 28. Budapest.
27. Vágó Károly	g. k.	1911. jan. 31. Budapest.
28. Váry Béla	ref.	1914. okt. 6. Budapest.

V. évfolyam.

1. Ale József	r. k.	1905. aug. 10. Egyek, Hajdu vm.
2. Antal Endre	g. k.	1913. szept. 26. Ujfehértó, Szabolcs vm.

1189.

3. Artim József	g. k.	1911. márc. 13. Pittsbourgh, USA.
4. Babos Jenő	r. k.	1911. febr. 5. Nagymajtény, Szatmár vm.
5. Bogár János	ág. h. ev.	1912. nov. 9. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
6. Boros Dezső	r. k.	1912. nov. 13. Kassa, Abauj vm.
7. Fenyves István	r. k.	1911. jan. 9. Tokaj, Zemplén vm.
8. v. Fülöp József	r. k.	1913. ápr. 25. Biharkeresztes, Bihar vm.
9. Háda Ferenc	r. k.	1912. dec. 21. Kisvárda, Szabolcs vm.
10. Huszár Zoltán	ref.	1912. aug. 24. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
11. Imre Dezső	g. k.	1912. jul. 22. Sajószöged, Borsod vm.
12. Karasz István	ág. h. ev.	1910. aug. 28. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
13. Kecskés Péter	g. k.	1911. jul. 9. Pocsaj, Bihar vm.
14. Kenéz Antal	r. k.	1911. máj. 4. Nagyvárad, Bihar vm.
15. Késő Vince	r. k.	1902. márc. 1. Dobóruszka, Ung vm.
16. Kincses Béla	r. k.	1912. márc. 5. Hajduböszörmény, Hajdu vm.
17. Kiss Bertalan	ref.	1912. dec. 15. Vásárosnamény, Bereg vm.
18. Kiss Zoltán	ág. h. ev.	1914. máj. 24. Nyíregyháza, Szabolcs vm.
19. Korom Géza	r. k.	1910. aug. 8. Debrecen, Hajdu vm.
20. Kovács András	r. k.	1913. máj. 9. Abony, Pest vm.
21. Kovács László	r. k.	1911. máj. 18. Abony, Pest vm.
22. Kövér Endre	ref.	1905. máj. 8. H.-böszörmény, Hajdu vm.
23. Kracson József	r. k.	1909. jan. 9. S.-aljaiújhely, Zemplén vm.
24. Matolcsi Imre	ref.	1913. febr. 13. Berettyóújfalú, Bihar vm.
25. Pávay László	g. k.	1910. febr. 26. Nagydobos, Szatmár vm.
26. Rácz Géza	g. k.	1910. nov. 19. Tiszalök, Szabolcs vm.
27. Siklós Mihály	ref.	1913. dec. 23. Nagykálló, Szabolcs vm.
28. Szabó László	r. k.	1913. ápr. 14. Vajta, Fejér vm.
29. Tikász Mihály	ref.	1914. febr. 26. Belényes, Bihar vm.
30. Tóth Ferenc	ref.	1912. jan. 21. Nagyhalász, Szabolcs vm.
31. Tóth Lajos	r. k.	1912. szept. 8. Egyek, Hajdu vm.
32. Urr József	g. k.	1913. szept. 21. Újfehértó, Szabolcs vm.

Vizsgálatlan maradt Ale József.

b) Növendékek statisztikája.

	O s z t á l y					Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	
1. Általános tanulmányi eredmény szerint:						
Jeles	—	3	—	2	—	5
Jó	7	7	10	9	12	45
Elégséges	17	13	18	17	14	79
Elégtelen	—	1	—	—	5	6
Sikerrel végezte az osztályt ...	21	21	22	21	26	111
1 tárgyból elégtelen osztályzatot kapott	2	2	5	2	1	12
2 tárgyból elégtelen osztályzatot kapott	1	—	1	5	4	11
3 tárgyból elégtelen osztályzatot kapott	—	1	—	—	—	1
Elégtelen osztályzatot nyert tanulók száma tárgyanként:						
Alkotmánytan	—	—	—	—	4	4
Mennyiségtan	—	2	1	3	3	9
Zene	—	1	2	4	2	9
Természettan és kémia	1	—	—	—	—	1
Rajz	1	—	—	—	—	1
Kézimunka	2	—	—	—	—	2
Német	—	2	—	1	—	3
Történelem	—	1	1	4	—	6
Gazdaságtan	—	1	—	—	—	1
Lélektan	—	—	1	—	—	1
Fizika	—	—	1	—	—	1
A növendékek mulasztása:						
Egy órát sem mulasztott	8	7	12	10	4	34
30 óránál kevesebbet mulasztott	13	16	11	13	17	70
30 óránál többet mulasztott ...	3	1	5	5	10	24
2. Általános áramlat szerint:						
Beiratkozott	24	26	29	28	32	139
Kimaradt évközben	—	1	—	—	1	2
Évközben meghalt	—	—	1	—	—	1
Az osztályt nem ismételheti ...	—	1	—	—	—	1
Osztályvizsgálatot tett az év végén	24	24	28	28	31	135
Javítóvizsgálatra utasított ...	3	2	6	7	5	23
Érettségi bizonyítvány alapján kü- lönbözeti vizsgálattal felvétel	—	—	—	—	8	8
Vizsgálatlan maradt	—	1	—	—	1	2
Honosítót tett	—	—	—	—	1	1

3. Egyéb szempontok szerint.

		I	II	III	IV	V	Összesen			I	II	III	IV	V	Összesen				
		osztály								osztály									
Évvégi vizsgálatot tett növendékek	születési évük szerint	1918	1	—	—	—	1	nyelvismerte	Magyar	24	24	28	28	31	135				
		1917	8	3	1	—	—		12	Német	—	—	—	—	—	—			
		1916	9	9	4	—	—		22	Csak magyarul beszél Németül is beszél Más idegen nyelven	24	24	29	28	31	135			
		1915	4	6	11	7	—		28		—	—	1	2	1	—	4		
		1914	1	4	3	7	2		17		—	—	1	1	3	—	5		
		1913	—	2	7	6	8		23		—	—	—	—	—	—	—		
		1912	1	—	2	5	8		16		—	—	—	—	—	—	—		
		1911	—	—	—	2	—		8		—	—	—	—	—	—	—		
		1910	—	—	—	—	4		4		—	—	—	—	—	—	—		
		1909	—	—	—	1	1		2		—	—	—	—	—	—	—		
		1908	—	—	—	—	—		—		—	—	—	—	—	—	—		
		1907	—	—	—	—	—		—		—	—	—	—	—	—	—		
		1906	—	—	—	—	—		—		—	—	—	—	—	—	—		
		1905	—	—	—	—	1		1		—	—	—	—	—	—	—		
		1904	—	—	—	—	1		1		—	—	—	—	—	—	—		
Évvégi vizsgálatot tett növendékek	illetőségük szerint	Abauj-Tornam.	2	1	—	—	2	5	Pap		—	—	—	—	—	—			
		Bereg vm.	—	—	—	—	1	1	Tanár		—	1	—	—	—	—			
		Békés vm.	—	1	1	1	—	3	Tanító	—	4	1	5	4	14				
		Bihar vm.	—	1	1	3	5	10	Orvos	—	—	—	—	—	—				
		Borsod vm.	1	2	1	1	1	6	Gyógyszerész	—	—	—	—	—	—				
		Csanád vm.	1	—	—	—	—	1	Ügyvéd	—	—	—	—	—	—				
		Esztergom vm.	—	—	—	—	—	—	Mérnök	—	—	—	—	—	—				
		Hajdu vm.	1	—	1	1	4	7	Író	—	—	—	—	—	—				
		Heves vm.	1	—	—	1	—	2	Művész	—	—	—	—	—	—				
		Nógrád vm.	—	1	—	2	—	3	Köztisztviselő	1	2	1	1	—	5				
		Pest-Pilis-Solt	—	—	—	—	—	—	Magántisztviselő	—	—	—	—	1	1				
		Kiskun vm.	1	2	2	4	2	11	Vasutas	—	1	2	2	—	5				
		Somogy vm.	—	—	1	1	—	2	Postás	—	—	—	—	—	—				
		Sopron vm.	—	—	—	1	—	1	Katona	—	—	1	—	—	1				
		Szabolcs vm.	14	13	18	8	10	63	Csendőr	—	—	—	—	—	—				
		Szatmár vm.	1	—	—	2	2	5	Rendőr	—	—	1	—	1	2				
		Ung vm.	—	—	—	—	2	2	Önálló gazda	9	5	3	3	4	24				
		Zemplén vm.	2	3	3	3	2	13	Gazd. alk.	—	—	2	5	—	7				
		Évvégi vizsgálatot tett növendékek	a szülők foglalkozása szerint	Polg. isk.	21	—	—	—	21	Önálló keresk.	—	1	1	1	1	4			
				Gimnázium	3	—	—	—	8	Keresk. alk.	—	—	—	—	—	—			
				Tanítóképző	—	24	28	28	23	103	Önálló iparos	2	4	5	3	8	22		
vallása	Róm. kath.			9	9	13	12	14	57	Ipari alkalm.	2	3	2	4	2	13			
	Görög kath.			7	6	8	7	7	35	Tökés	—	—	—	—	—	—			
	Református			4	5	3	5	7	24	Járadékos	—	1	1	—	3	5			
	Ág. ev.			4	4	4	4	3	19	Magánzó	—	1	1	—	—	—			
	G. keleti			—	—	—	—	—	—	Nyugdíjas	4	1	5	2	1	13			
	Évvégi vizsgálatot tett növendékek			nyelvismerte	Magyar	24	24	28	28	31	135	Altiszt	2	1	—	1	2	6	
					Német	—	—	—	—	—	—	—	Szolga	—	—	1	—	—	1
					Csak magyarul beszél	24	24	29	28	31	135	Házmaster	—	—	—	—	—	—	
					Németül is beszél	—	—	1	2	1	4	Munkás	3	—	—	—	—	3	
					Más idegen nyelven	—	—	1	1	3	5	Napszámos	1	—	2	—	—	3	
					Egyéb	—	—	—	1	2	3	—	—	—	—	1	2	—	

V.

1. Épület, udvar.

Az intézet az elmúlt évben is a Széchenyi-ut 6. sz. alatti Barzó-féle bérházban nyert elhelyezést.

Az épület és udvar részletes leírását az 1929—30. évi Értesítőben közöltük.

2. Berendezés, felszerelés.

A jelen tanévben intézetünk felszerelése a következő gyarapodást mutatja:

Butor és felszerelési tárgy 49 drb., tanári könyvtári könyv 38 darab, ifjúsági osztály-könyvtár 54 darab, gyakorló iskolai tanítói könyvtár 62 darab, gyakorló-isk. ifjúsági könyvtár 56 darab, tanítóképző-int. ifjúsági könyvtár 7 darab, összesen 266 darab.

3. Köztartás.

Az intézet köztartása zavartalanul működött, megfelelő mennyiségű, jó minőségű és táplálórértékű ételt szolgáltatott ki a növendékeknek.

Az élelmiszereket szerződéses szállítóktól és a piacon szereztük be.

A reggeli 3 dl. tejeskávé és 2 sütemény volt. Az ebéd hétköznapon 2 tál, vasárnap és ünnepnap 3 tál ételből állott. A vacsora hétköznapon 1, ünnepnapon 2 tál volt.

Husételt vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton kétszer, hétfőn és szerdán egyszer kaptak a növendékek. Hus helyett tojást, sült szalonnát, sajtot kaptak. Pénteken hust nem ettünk.

A tavaszi hónapokban uzsonnára 2 dl. tejet és kenyeret, máskor csak kenyeret ettek a tanulók.

A köztartásnak külön vezetőtanára nem volt. Ezt a munkakört is az igazgató látta el.

A köztartásban csak a bentlakó növendékek étkeztek.

VI.

1. Internátus.

Intézetünk 80 személyre berendezett internátusa a bérépület földszinti és emeleti belső szárnyaiban van elhelyezve. A jobb-

szárnyon a földszinten és emeleten a hálószobák, a balszárny földszintjén a dolgozószobák foglalnak helyet. Az ebédlő és konyha az alagsorban nyert elhelyezést.

Növendékeink internátusi életét igyekeztünk kellemessé tenni. Az volt a törekvésünk, hogy a bajtársias szellem, egymás iránti figyelmesség, mint értékes lelki tulajdonságok kifejlődjenek bennük.

2. Kintlakás.

Mivel az internátusi díjat több növendék nem tudta megfizetni, sokan laktak a városban családoznál. Ezek a lakások bár sokszor nem feleltek meg a követelményeknek, a tanári testület kénytelen volt túrni a helyzetet, mert a szülők anyagi helyzete nem engedte meg megfelelőbb lakás kibérlését.

A bejáró növendékeinket a tanári testület tagjai havonként meglátogatták részben azért, hogy a helybeliek szülőivel érintkezést keressenek, részint, hogy otthoni munkájukat ellenőrizzék.

A közelebbi községekben lakó 10 növendéknek, akiknek vasuti összeköttetése biztosította az intézet rendjét, megengedtük, hogy vonaton járjanak be a tanításokra.

3. Segélyezés.

Az 1932—33. iskolai év folyamán segélyben részesült:

Osztály	I. félév				II. félév			
	15 P-t fizető bentlakó	25 P-t fizető bentlakó	50 P-t fizető bentlakó	Összesen	15 P-t fizető bentlakó	25 P-t fizető bentlakó	50 P-t fizető bentlakó	Összesen
I.	—	2	5	7	—	2	5	7
II.	—	7	4	11	—	7	3	10
III.	—	7	5	12	—	7	5	12
IV.	2	10	6	18	2	9	2	13
V.	6	5	5	16	5	5	5	15
Összesen :	8	31	25	64	7	30	20	57

Az 1932—33. iskolai évben internátusi segélyben részesültek:

I. oszt. 25 P-t fizető bentlakó volt	2, 50 P-t fizető 5,	összesen: 7
II. oszt. 25 P-t fizető bentlakó volt	7, 50 P-t fizető 4,	„ 11
III. oszt. 25 P-t fizető bentlakó volt	7, 50 P-t fizető 5,	„ 12
IV. oszt. 15 P-t fizető 2, 25 P-t fizető 10,	50 P-t fizető 6,	„ 18
V. oszt. 15 P-t fizető 6, 25 P-t fizető	5, 50 P-t fizető 5,	„ 16
	Összesen:	64

4. Alapítványok.

A gazdasági helyzet súlyos volta talán egyszer se mutatkozott olyan hatalmas méretekben, mint a jelen iskolai év elején. Növendékeink a beiratási díjakat sem tudták kifizetni s így mintegy 16 növendék kért engedélyt arra, hogy október elsején iratkozhassek be pótlólag. Sokan hátralékban maradtak a beiratási díjakkal. Nagy könnyebbségünkre szolgált az ifjúság anyagi helyzetén segíteni. A »Gyakorlóiskolások Szülőinek Alapítványa«, melyből ez iskolai évben is több gyorssegélyt folyósítottunk.

A jelen iskolai év folyamán a nemes adományokból befolyt összesen 829.— P, mult évről maradt 379.76 P, 1932. évi kamat 5.32 P. Összes bevétel 1214.08 P. Segélyezési kiadás 668.52 P. Tőkésített pénztári maradvány 545.76 P.

A nemesszivü adakozóknak e helyen is hálás köszönetet mondunk.

5. Jutalmazás.

A szorgalmas és jó magaviseletü növendékeinket minden iskolai évben jutalomban részesítjük. Ez részint a sikeresen végzett munkájuk elismerése, részint a további buzgalomra való serkentés.

Könyvjutalomban részesültek:

I. osztályban: Bondor Sándor, Gots Antal, Tóth Vilmos.

II. osztályban: Bányai Emil, Bolyki Ödön, Jakab Béla, Kállay István, Pozsgay Zsigmond.

III. osztályban: Hegedüs Kálmán, Gál József.

IV. osztályban: Balogh Gyula, Váry Béla.

V. osztályban: Antal Endre, Fülöp József, Imre Dezső, Tóth Ferenc, Tikász Mihály.

Mint az énekben és zenében kiválóak könyvjutalomban ré-

szesültek: Jónás János, Kincses Béla, Koralevszky Vilmos, Tikász Mihály, Tóth Lajos.

Helyesírási és fogalmazási versenyen elért szép eredményükért könyvjutalomban részesültek: Tóth Vilmos I. é., Erdős Mihály II. é., Siklós Mihály V. é.

Szavalásban elért kitünő eredményért könyvjutalomban részesült Tőkey Károly IV. é. növendék.

Pénzjutalomban részesültek a Nyiregyházi Takarékpénztár Egyesület 100.— P-ös adományából és a Segítő-Egyesület pénztárából

I. osztályban: Lábás Menyhért 10 P, Lukács János 5 P, Török László 5 P.

II. osztályban: Kristóf János 5 P, Sánta János 5 P.

III. osztályban: Kovács Dezső 8 P, Murvay József 8 P, Veres János 5 P,

IV. osztályban: Almási Károly 8 P, Balázs Ede 8 P, Munkácsi József 5 P.

V. osztályban: Boros Dezső 5 P, Kiss Bertalan 26 P, Kovács László 15 P, Kecskés Péter 5 P, Tóth Lajos 10 P.

Minden évben a Kuzaila Péter alapból megjutalmazzuk a legjobb matematikust és a legjobb fizikust. Ez évben a matematikus díjat, 12.50 P-t Kiss Bertalan V. é., a fizikus díjat, 12.50 P-t Székely Ferenc IV. é. növendék érdemelte ki.

VII.

Nevelés.

Intézetünk nevelési szelleme szabja meg végeredményben munkásságunk igazi értékét. Ennek a nevelési szellemnek vezércsillagai a tanítói hivatás, a magyar falu és nép szeretetére való ránevelés. A tanítói hivatás szeretete sok értékes lelki tartalom és készség kifejlesztését követeli. Ezek közül első a tudás, a biztos tárgyi ismeret, a logikus gondolkodás. Akinek nincs mit tanítania, az nem lehet tanító. Aki maga is küzd az anyaggal, az nem taníthat szívesen s nem lelheti örömét a tanítói munkában. Valljuk azonban nagy kulturpolitikusunk, Kornis Gyula, azon gondolatát, hogy a tudás csak eszközi érték, az erkölcs az önérték. Azért a legszebb tudás, a legragyogóbb elméleti felkészültség sem ér semmit, ha nem kapcsolatos az erkölcsiséggel. Platon jut eszünkbe: a legfőbb jó eszméje éltet

mindeneket. Szinarany igazság ez, melyet a modern filozófia is fényesen igazolt. Sem az egyed, sem a közösség nem élhet erkölcs nélkül. A tanári becsületet az a szent meggyőződés vezeti, hogy ez az erkölcs nem a filozófusok könyvtárában született, a filozófusok agyából kipattant filozófiai erkölcs, hanem az emberiségnek közkinccsként készen adott isteni kinyilatkoztatásból fakadó erkölcs. Alapja tehát a mély vallásosság. Csak ebből fakadhatnak Szt. Ágoston szerint a keresztény ember lelkére oly annyira jellemző erények: a hit, remény és szeretet.

Ma, amikor az életfelfogások irtó harcában úgy látjuk, hogy népek, államok alapjai mindenütt recsegnek-ropognak, ki tagadhatná az élő hitnek az emberiséget megváltó erejét. Meggyőződéses embereket akarunk nevelni az ideálok mellett, akik nemcsak szóval vallják a szép, jó, igaz és szent eszményeit, de követik is.

Az erkölcsiséggel párosult tudáson kívül nem képzelhetünk el jó tanítót kötelességtudás nélkül. Az élet szigorúan megköveteli, hogy mindenki, de főként azok, akik a test és lélek tökéletesítésére vállalkoztak, hűségesen teljesítsék kötelességüket. A kötelesség hűséges teljesítésére való ránevelés igen nehéz feladat. Leköti a tanári testület minden erejét. Lényege a lelkiismeret kifejlesztése. Lelkiismeret nélkül nincs kötelesség-teljesítés.

Szeresse a tanító a magyar falut és annak népét. A mai tanító Trianon népének önzetlen munkása legyen. A falu népéért éljen s nevelje azt a munkára. Tehát ne csak a szép, jó, igaz és szent eszményét varázsolja a gyermekszereg elé, hanem arra is tanítsa meg őket, amit az ideális földi lét követel. Csepegtesse beléjük azt a meggyőződést, hogy az egyén csak az Isten áldásával párosult munkásságával szerezheti meg mindazt, ami a földi élet szempontjából szükséges, majd hasznos s végül kellemes. Megtanítjuk növendékeinket arra, hogy a földi kincsek közül az egészség a legnagyobb. Tudatossá tesszük előttük, hogy az egészségnek a nyomor a farkasa. Az anyagi jólét egészséget jelent. A tanító tehát a gyakorlati életre nevelő tanításával s életmódjával igyekezzék a nép anyagi jólétét fokozni.

Köznépünk nagy nyomora ma szinte megdöbbentő. Ugy érezzük, a világháború, a világválság még nem szűnt meg, csak a fegyverek zaja némult el. A gazdasági harc könyörtelenül tovább folyik. Köznépünk nyomora csak akkor tűnik el, ha munkás életének gyümölesét is leszedheti, ha termelt ja-

vait megfelelő módon értékesítheti. Vámháborukkal megtámadt s megcsonkított országhatárok között továbbra is csak a szenvedés, nyomor és nélkülözés vár reánk. Megoldást, enyhülést csak a trianoni határok bővítése, lerombolása hozhat. Ezért igyekszünk mi olyan tanítói nemzedéket nevelni, amely előkészíti majd népünket az elszakított magyarság visszahódítására.

Bátran mondhatjuk, hogy Lord Rothermere és Borah szenátor szava megbolygatta a világ lelkiismeretét. A négy hatalmi szövetség képében már csoportosulnak az erők, amelyek ha ideiglenesen el is ejtették a Páris környékén kötött békekérevizióinak ügyét, szent meggyőződéssel hisszük, hogy hamarosan foglalkoznak majd vele.

Ezek az általános elvek vezették a tanári testület valamennyi tagját, midőn a multon okulva, a sivár jelent megfontolva, egy dicsőbb jövőt alakítva végezte nevelő munkáját.

1. **A vallásos nevelés.** A vallásosság, az Istenbe vetett mélységes hit, igaz meggyőződés hoz nyugalmat lelkünknek a földi létünk sok kínzó forgatagában. A léleknek színt, mélységet, értéket ad a vallás. Ezért nemcsak a hitoktatók, hanem a tanári testület minden egyes tagja is azon fáradozott, hogy a növendékeket a vallásosság magasztos eszméi minél jobban megragadják. Nemcsak a hitélet elméleti s érzelmi elmélyítésén fáradoztunk, hanem kiváló gondot fordítottunk arra is, hogy növendékeink a vallási élet gyakorlásában buzgólkodjanak.

A tanév elején az intézet valamennyi növendéke a tanári testület tagjainak vezetésével részt vett a tanévnyitó könyörgő istentiszteleten. Minden vásár- és ünnepnapon növendékeink jelen voltak felügyelet mellett egyházuk istentiszteletein. A növendékek közül többen a kántori teendőkben is segédkeztek. A róm. kat. és gör. kat. növendékek az elmúlt tanévben négyszer végeztek szent gyónást és áldozást s husvét előtt 3 napos lelkigyakorlatban részesültek. A protestáns növendékek is többször járultak az Ur asztalához s ugyancsak ők is részt vettek a számukra rendezett csendes napokon, illetve lélekerősítő gyakorlatokon.

2. **A hazafias nevelés.** A nevelésünk általános elveiről mondtakból már kitűnik, hogy a hazafias érzés kifejesztésére nagy gondot fordítottunk. Körülöttünk új államok rendezkedtek be s jól tudjuk, hogy lobog bennük a faji érzés. Nekünk, évezredes népnek, még nagyobb jogunk van ahhoz, hogy történeti elhivatottságunk tudatában itt Kelet és Nyugat átjáróházában,

a nyugati és keleti kereszténység ütközőpontjában fajiságunkat megőrizzük s minél nemesebbé fejlesszük. Célunk az volt, hogy megszeretessük minden tárgy keretében mindazt, ami magyar. Tanítás közben minden alkalmat megragadtunk arra, hogy tanítványaink lelkében egy-egy irredenta-gondolatot meggyökereztesünk.

Hazafias ünnepélyeink kiváló alkalmakat szolgáltattak a nemzeti érzés- és gondolatvilág erősítésére. Ünnepélyünkön a város hazafias közönsége is hagyományosan mindig nagy számmal jelenik meg s onnan magyar érzületében megerősödve távozik.

Október 6-iki gyászünnepély műsora:

1. Himnusz. Énekkar. Vezényelt: Kincses Béla V. éves növendék.
2. Ünnepi beszéd. Tóth Lajos ifjusági elnök.
3. Ábrányi: Mégis föltámadt. Kovács László V. éves növendék.
4. K. Pikethy T.—dr. Gergely M.: Fohász. Énekkar.
5. Farkas Imre: Az utolsó honvéd. Bárdos Endre III. é. n.
6. Chopin: Gyászinduló. Zenekar. Vezényelt Tikász Mihály V. éves növendék.
7. Sajó Sándor: Trianon. Tókey Károly IV. é. növendék.
8. Hiszekegy. Énekkar.

A március 15-i ünnepély műsora.

1. Boieldieu: Nyitány a »Bagdadi kalifa« c. operából. Zenekar.
2. Hiszekegy. Énekkar.
3. Petőfi: Nemzeti dal. Huszár Zoltán V. éves növendék.
4. Petőfi—Szügyi. Talpra magyar. Énekkar.
5. Ünnepi beszéd. Tóth Lajos ifj. elnök.
6. Petőfi—Lányi: Szülőföldemen. Énekkar.
7. Telekes Béla: Nesze magyar! Almási Károly IV. éves növendék.
8. Himnusz. Énekkar.

A mult hagyományait követve ünnepség után a város főterén álló Kossuth-szoborhoz vonult ki az ifjuság egy hármastagu küldöttsége, melyet néhány lelkes szó kíséretében megkoszorozott.

Május hó utolsó vasárnapján a katonai és polgári hatóságokkal, továbbá az egyesületekkel egyetemben intézetünk ifju-

sága és tanári testülete is kivonult a Hősök-szobrához, hogy lerója a világháboruban elesett hőseink iránt érzett igaz kegyeletét. Az ifjúság elnöke néhány kegyeletes szó kíséretében pár szál virágott helyezett a szobor talpazatára.

A nemzetünk szent jelvényének, a nemzeti zászlónak mélyesége tiszteletére a tanévmegnyitó ünnepélyünkön figyelmeztettük különösebben az ifjúságot, midőn a zászló jelentőségéről Orbán András, a történelem tanára, tartott lelkesítő beszédet, utána pedig az ifjúság tisztelegve vonult el a dicső színek előtt.

A tanítás kezdetét és végét nemzeti imánkká lett Hiszekegy kezdő szavaival nyitottuk meg és zártuk be. Hogy ez az imámondás mechanikussá ne váljék, az imádkozás különböző módzatait vezette be a tanári testület. Ugyancsak minden évfolyam növendékserege a váratlanul feladott »Mit akar a mai magyar ifjúság« kérdésre fegyelmezett kórusként feleli/azonnal a maga irredenta-kiáltványát. Pl. az V. évfolyam így válaszott: »Revíziót és Nagymagyarország boldog feltámadását!«

A faji öntudat kialakításához ugyancsak hozzájárult a hivatalos rendelkezés azzal is, hogy a finn-ugor nyelvrokonságot minden évfolyamon egy-egy tanár méltatta. Ezekből a megemlékezésekből is láthatták tanítványaink, hogy fajrokonainktól elszigetelve elsősorban saját erőnkben, értékeink fokozódásában s az isteni gondviselésben bizhatunk csupán. Minden erőnkét meg kell hát feszítenünk, hogy a fajok nagy tülekedésében az élet országutjáról el ne sodródjunk.

E helyen is rámutatunk nagy nemzetnevelőnknek, Arany Jánosnak halála 50 éves évfordulója alkalmával tartott megemlékezésre, mely alkalommal Téger Béla, a magyar nyelv és irodalom tanára, épen Arany költészetének nagy pedagógiai jelentőségét, nemzetnevelői, a gyermeki lelket nemesítő erejét fejtegette az ifjúságnak.

A nemzeti öntudat fokozásához járult hozzá még a nemzet két nagy, dicső értékének a méltatása is. Sajnos, mi trianoni leltiportságunkban magunkra hagyatott, megtépázott kicsiny magyarság nem vagyunk oly sokan, hogy két oly nagy érték elvesztését, mint **gróf Klebelsberg Kunó** és **gróf Apponyi Albert**, különösebben ne fájlalnánk. Az első a trianoni magyarság nagy kulturpolitikus, aki bátran mondhatjuk — egy félévszázadra jelölte ki a magyar művelődés útját. A második a trianoni magyarság nagy ügyvédje, akit azért adott nekünk az isteni Gondviselés, hogy rántsa le a leplet a győztes hatalmak szeméről s szítsa fel alvó lelkiismeretükben a magyar igazság tüzét. Ez

a tűz már világít, lobog, meleget terjeszt külföldön és itthon, a Kárpátoktól az Adriáig egyaránt. Erősen hisszük, hogy áldott heve újra összeolvaszt minket, szétszabdaltakat. Mindkét nagy halottunkról dr. Tóth Antal, az intézet neveléstudományi szaktanára tartott az ifjuság lelkét mélyen átjáró méltató beszédet.

3. **Társadalmi nevelés.** A tanári testület minden egyes tagja, de főként az intézet igazgatója és nevelője — akiknek jóval több alkalmuk volt az ifjuság internátusi életét megismerni — minden alkalmat felhasználtak arra, hogy az ifjuságot a művelt emberek jellemző társas érintkezési formákra és szokásokra megtanítsák. Az igazgató a tanári testület tagjainak a bevonásával az idén is, főként az őszi és téli hónapokban, szombat esténként beszélgető estéket rendezett. Mint egy nagy család gyűlt össze az intézet nagytermében az ifjuság az igazgató hívó szavára, hogy a tanító társadalmi életéből vett társas érintkezés formáit, példaként vett helyzetekből fakadó magatartás eseteit megvitassák. Ezeken a megbeszéléseken mindig nagy szeretettel jelent meg az ifjuság.

A dohányzás sokakra nézve csábos ereje felvilágosító munkánk lassu, de biztos eredményeképen veszt erejéből, sőt bátran mondhatjuk, 3—4 évi következetes munkánk után sikerült csaknem teljesen megsemmisítenünk.

A társadalmi emelkedés egyik tényezője kétségtelenül az anyagi javakban való gyarapodás is. Azért a takarékoság erényének a kifejlesztésére mindig gondolunk s a takarékoság napján azt különösebben is figyelmébe ajánljuk növendékeinknek. A jelen tanévben a takarékoság erényét Ehrlich Antal tanár ismertette, melynek eredményeként ott él növendékeink lelkében az a gondolat, hogy a pénznek nem annyira megkeresése, mint inkább a megtartása művészet.

4. Az ifjuság egyesületeinek működése.

a) Bessenyei György Önképzőkör.

A tanítói hivatásra, az iskolán kívüli népnevelő munkára való nevelést szolgálta az elmúlt iskolai évben a Bessenyei György Önképzőkör is, amelynek munkásságát Téger Béla tanárnak irányította. Az Önképzőkör 1932. szeptember 23-án tartotta alakuló közgyűlését és zárógyűlése 1933. június 7-én az intézeti záróünnepség keretében volt.

A kör tisztikara a következőkben alakult: Elnök: Tóth Lajos V. é., főtitkár: Tóth Ferenc V. é., főjegyző: Kovács András V. é., pénztáros: Kövér Endre V. é., ellenőr: Korom Géza V. é., főkönyvtáros: Matolcsi Imre V. é., háznagy: Huszár Zoltán V. é., énekkarvezető: Kincses Béla V. é., zenekar-vezető: Tikász Mihály V. é., alelnök: Balogh Gyula IV. é., titkár: Almásy Károly IV. é., jegyzők: Vágó Károly és Lippa József IV. é., helyettes énekkarvezető: Nemes Richard IV. é., helyettes zenekarvezető: Jónás János IV. é., könyvtárosok: Buttyán Sándor és Szilas Ödön IV. é., helyettes háznagy: Kurucz László IV. é.

Az önképzőkör ifjúsága az alakuló közgyűlés után az önképzés, a nemzetnevelés hősenek, Bessenyei Györgynek szobrához vonult. A szoborra Tóth Lajos elnök lelkesítő beszéd keretében helyezte el az ifjúság hálás tiszteletének és fogadalmának virágait. Az ifjúsági elnök az első munkagyűlésen mondta el együttes munkára, nevelői öntudatosságra serkentő, hatásos székfoglaló beszédét. Tóth Lajos elnök az egész éven át lelkes ügyszeretettel vezette ifju társait az önképző munka útján. Az október 6-i és a március 15-i ünnepségen lendületes ünnepi beszédet mondott. A február 15-i munkagyűlésen az elhunyt Apponyi Albert gróf nemzetnevelői jelentőségét méltatta.

A kör az elmúlt évben 16 gyűlést tartott. Ezek közül 12 munkagyűlésen adott bizonyosságot önképző-készségéről. A munkagyűlések felváltva pedagógiai, irodalmi, természettudományos és művészeti irányúak voltak. A munkagyűlések iránt a tanácsadó szaktanárok beható érdeklődést tanusítottak. Lukács Béla igazgató, Ehrlich Antal, Hunek Emil, Tóth Antal dr. tanárok, Breznay László nevelő több gyűlésen jelen voltak és hozzászóltak a tárgyakat érintő kérdésekhez. A munkagyűlésen 22 szavalat, 14 szabadelőadás és felolvasás, 12 zene- és énekszám hangzott el. Váry Béla IV. é. növ. a gázháborúról, a gázálarcról, majd a rádióról sorozatos előadást tartott. Kiemelkedően értékes szám volt Késő Vincze V. é. növ.-nek Pálóczi-Horváth Ádámról tartott előadása és Sólyom László II. é. növ. Bosszu c. novellája, Tamáska János előadássorozata az alkohol romboló hatásáról.

Az önképzőkör egyik munkagyűlését Arany János művésztének méltatására, két gyűlését a finn-magyar testvériség tudatossá tételére szentelte. Ezeknek a munkagyűléseknek számaiból kerültek ki a november 13-án rendezett és 20-án megismételt, általános érdeklődést és elismerést keltő Arany János-kul-

turdélután és a május 28-án tartott finn-kulturdélután műsor-számai.

Az Arany János emlékünnepe műsora a következő volt:

1. Batthyányi induló. Zenekar. Vezényelt: Tikász Mihály V. é. növ.

2. Megnyitó: Téger Béla tanár.

3. Arany János élete és művészete. Tóth Ferenc V. é. Előadása közben a következő művek kerültek bemutatásra:

a) Vándor cipó. Almási Károly IV. é. n.

b) Válasz Petőfinek. Gál József III. é. n.

c) Pázmány lovag. Huszár Zoltán V. é. n.

d) Kondorosi csárda mellett. Énekelte Szilas Ödön IV. é. Zongorán kísérte Kracson József V. é. n.

e) A tudós macskája. Geruska Zoltán a gyak. isk. III. o. t.

f) A rab gólya. Sarvay János, a gyak. isk. IV. o. tanulója.

g) A nagyidai cigányok c. vigeposzt ismertette Kövér Endre V. é. n., Huszár Zoltán V. é. n. szemelvényeket olvasott.

h) Itthon. Mikecz Pál, a gyak. isk. IV. o. tanulója.

i) Emlékezés Petőfire. Bárdos Endre III. é. n.

j) Petőfi—Arany: Csokonay. Énekelte Urr József V. é. n., zongorán kísérte Kracson József V. é. n.

k) A walesi bárdok. Tőkey Károly IV. é. n.

l) Arany: A hegedű száraz fája.

Petőfi—Arany: A toronyban delet harangoznak. Énekelte Imre Dezső V. é. n. Zongorán kísérte Tikász Mihály V. é. növ.

m) Tetemre hívás. Tőkey Károly IV. é. n.

n) Bordal. Énekkar. Vezényelt: Kincses Béla V. é. n.

o) Hidavatás. Kovács László V. é. n.

4. Szondy két apródja, dramatizált jelmezes előadásban. A költő: Kovács László V. é. n. Ali követe: Tóth Lajos V. é. n. Apródok: Jónás János IV. é. n. Tőkey Károly IV. é. n.

5. Báró Amade—Arany. Toborzó. Énekkar. Vezényelt: Kracson József V. é. n.

Az Arany-ünnepségen kiemelkedő érték volt Tőkey Károly drámai erővel ható szavalata. Tőkey Károly a Szabolcs-vármegyei Bessenyei Kör Arany-ünnepén is előadta A walesi

bárdok c. balladát és széles körben nagy elismerést aratott kiforrott szavalókészségével.

A finn-délután műsora a következő volt:

1. Finn Nemzeti Himnusz. Énekkar. Zongorán kísérte: Tikász Mihály V. é. n. 2. A finn népet Balogh Gyula IV. é. növ. ismertette. 3. E. Hermes: Lakson ruusu. Énekkar. 4. Tóth Lajos V. é. növ. a finn irodalmat ismertette. 5. Sibelius: Valse Triste. Zenekar. 6. Eino Leino: A magyarokhoz. Almási Károly IV. é. n. 7. A finn művészetet vetített képek alapján Siklós Mihály V. é. növ. ismertette. 8. O. Merikanto: Arvon nekin ansiatsemne (Szép vagy finnek drága országa). Két szólamra énekelték a gyakorló iskola tanulói. Zongorán kísérte: Tikász Mihály V. é. n. 9. Maday Gyula: A finn testvérekhez. Iszály Gábor III. é. n. 10. O. Merikanto: Honkain keskelä. Énekelték: Imre Dezső V. é. növ. Zongorán kísérte Tikász Mihály V. é. növ.

Az önképzőkör február 12-én rendezte meg szakásos helyesírási versenyét a következő eredménnyel: Az I. csoportban 1. Siklós Mihály, 2. Antal Endre, 3. Matolcsy Imre V. é. n. A II. csoportban 1. Erdősi Mihály II. é. n., 2. Bárdos Endre III. é. n., 3. Kovács Dezső III. é. n. A III. csoportban 1. Tóth Vilmos I. é. 2. Lakatos Sándor I. é. 3. Gots Antal I. é. n.

A helyesírási versenyben kitünt három első növendék az évzáró ünnepen könyvjutalmat kapott. Könyvjutalmat kapott Tókey Károly IV. é. növ. is a költemények előadásában elért eredményeiért.

Az önképzőkör könyvtára az elmúlt évben is szaporodott. Az ifjuság nagy kedvvel olvasta a szépirodalmi, tudományos könyveket és folyóiratokat, amelyekből az önképzőkörnek nem járó szemléket a tanári könyvtár bocsátotta rendelkezésére a tudni vágyó ifjuságnak.

Az ifjuság a kör könyvtárát 568 esetben használta. Legtöbben Jókai, Gulácsy Irén és May Károly, azután Gárdonyi, Verne Gyula, Mikszáth Kálmán műveit olvasták. Jókai művei közül a Mire megvénülünk c. regényt 27, Gulácsy Irén Pax vobis c. regényét 25 esetben olvasták.

A kör bevétele az elmúlt évben 294.69 P, kiadása 289.31 P volt, pénzmaradványa 5.38 P. A Kuzaila Péter-alapítvány összege 282 P. Az alapítvány kamatait Kiss Bertalan V. é. n. mint »legjobb matematikus«, Székely Ferenc IV. é. n. mint

»legjobb fizikus« 12.50 P jutalmat kapott. A könyv- és pénzjutalmakat a június 7-i záróünnepségen osztottuk ki.

b) 971. sz. »Tisza« cserkészcsapat.

Ez évi cserkészmunkánk a IV. világjamboreera való előkészület jegyében folyt le. A komoly, felelősségteljes munka tudatában a csapat minden tagja cserkész-kötelességtudással végezte munkáját. Dolgózott mindenki, hogy a nagy találkozáson, a világ legjobb cserkészei között is megállja a helyét s hogy a magyar cserkészek előkelő pozícióját ezen jamboreen is biztosítsa.

Az első összejövetelt szept. hó 24-én tartotta a csapat, melyen Dohanics János parancsnok különösen felhívta a csapat minden tagjának figyelmét arra a nehéz feladatra, melyet a magyar cserkészlet a IV. világjamboree megrendezésével vállalt magára s melynek sikere az egyének munkáján fordul meg. Ha valaha figyelt reánk a világ, úgy most, amikor mint házigazdák mutatkozunk be a világ cserkészei előtt — figyel!

E cél szolgálatába állott a csapat nyári táborozása is. A csapat július 1-től július 16-ig Dohanics János parancsnok vezetésével 22 taggal vett részt a tiszalöki kerületi táborozáson. A táborozás ideje alatt rendezett cserkésztszti tanfolyamon kető, az örsvezetőin a csapat nyolc tagja vett részt. A résztvevők a csapat jó hírét csak öregbitették. Tiszti vizsgát tett ez alkalommal Sztoklász Ferenc s. tisz.

A szép létszámú (60) csapat ez évben is 2 rajra s 6 örsre osztva élte cserkészéletét. A jamboreen résztvevők az előkészület intenzívebbé tétele céljából külön rajban tömörültek. Az első raj vezetésével Tóth Ferenc, a második vezetésével Kiss Zoltán s. tiszteket bizta meg a parancsnok. Csapatösszejövetelt havonta, rajösszejövetelt háromhetenkint, örsi gyűlést hetenkint tartott a csapat.

Az apród csoport, mely az idén 25 főre szaporodott, szept. 11-én tartotta alakuló összejövetelét. Vezetésükre Kovács László igazolt h. vezető és Kovács András segédvezető, majd Jónás János kapott megbízást. Összejöveteleiket szombatonként tartották.

1933. febr. 26-án az intézet nagytermében szép közönség jelenlétében műsoros avatóünnepséget rendezett a csapat. Fogadalmat tett 9 cserkész, ígéretet 10 apród. Az ünnepség műsora a következő volt:

1. Cserkészinduló. Éneklí a cserkészénekkar. 2. Megnyitó beszédet mond és ismerteti a jamboreet Lukács Béla szerv. test. elnök. 3. Nagy cserkészek fogadalomtétele. 4. Balatoni nóták. Éneklí a cserkészénekkar. 5. 3 elképzelt jelenet a jamboreeről. Irta: Lukács Béla. 6. Cserkészapródok ígérttétele. 7. Fazekas Z. Horthy-induló. Játsza a zenekar.

1933. márc. 20-án a kerületi próbázttató bizottság előtt Jónás János és Váry Béla vezetói vizsgát tettek; ápr. 29-én pedig a csapathoz segédttisztként igazoltattak.

1933. május 12-én a csapat négy örssel akadályversenyt rendezett a sóstói erdőben.

A testvériség, a tiz törvény szellemében való élés elmélyttése és a »camp-craft« (táborozási készség) megszerzése céljából, melyeknek a gödöllői világjamboreen oly nagy szerep jut, rendezte meg a csapat Dohanics János parancsnok vezetésével 1933. május 27—29-iki próbatáborát Kótaj község mellett. A rövid két nap alatt elérték cserkészeink céljukat: összeforrtak a néppel szíven, lélekben. A cserkészjátékokat együtt játszották a magyar falu egyszerű, de csillogó szemü fiaival; este pedig a falu nagyjai előtt is ismeretlen tábortűz imbolygó fénye tükrözött kicsinek, nagynak szemében.

A csapat munkájának együttérző figyelője és önzetlen támogatója Lukács Béláné nagyságos asszony ez évben valóra váltotta minden cserkészünk hő vágyát. Ktartó munkájával, Lukács Béla igazgató szervezőtestületi elnök anyagi támogatásával gyönyörű selyem zászlóhoz segítette a csapatot. Ígérttel és hálával veszi át a csapat a szép zászlót. Igéri a további és még jobb cserkész-munkát s valahányszor cserkészszem tekint e lilomos zászlóra, mindannyiszor hála száll azok felé, kik tettel, jószóval e szép jelvényünk megvalósításához hozzájárultak. A zászló ünnepélyes felavatása szeptemberben lesz.

Cserkész-szeretettel és hálával gondolunk évi munkánk végén csapatunk barátaira, kik magasztos eszméink diadalra jutásán önzetlenül munkálkodtak. Köszönetet mondunk Lukács Béla igazgató urnak, szervezőtestületi elnöknek, aki odaadó ügyszeretettel, önzetlen támogatásával nagyban hozzájárult ahhoz, hogy fiaink a Világjamboreen testileg-lelkileg (felkészülve vegyenek részt. Hálásan gondolunk ez alkalommal is Hunek Emil tanár urra önzetlen, fáradságot nem ismerő munkájáért, mellyel cserkészeinket az angol nyelvre tanította. A világjam-

boreen szerzett fiuk barátsága és tanítványainak szeretete legyen jutalma.

Eddigi munkánk záróköve pedig a gödöllői világjamboree lesz, ahol 30.000 cserkész előtt 30 fiunk tesz tanubizonyosságot arról, hogy emberebb emberek és magyarabb magyarok igyekeznek lenni.

Dohanics János, parancsnok.

c) **Bessenyei Bajtársi Egyesület.**

Egyesületünkben ez évben is lelkes munka folyt. A »Gárdonyi« törzs 6, a »Vasvári« törzs 7 kulturális, hazafias tábort tartott. Két törzsünk daru tagjai részére, havonkint egyszer külön daruórát tartott, ahol a jómodor, a katonai magatartás és szövetségünk szabályait ismerték meg az ifju bajtársak.

A vezérség havonta egyszer külön törzsfői-tábort tartott, melyen a tisztések beszámoltak havi munkájukról.

Egyesületünk állománya 210 tag. Ebből 50 aktív, 160 végzett tanító bajtárs.

November 23—25-ig, a XIII. Orsz. Követtáboron egyesületünket Kovács László és Tóth Lajos alvezérek képviselték. Ugyanekkor rendezte Szövetségünk az országos bajtárs kiállítást, melyen egyesületünk kiállított tárgyai kitüntetésben részesültek.

Január 21-én résztvettünk a helybeli Szabolcs Vezér bajtársi törzs disztáborozásán.

Január 29-én a Nyiregyházára érkező Gömbös Gyula miniszterelnök urat, szövetségünk patrónusát, diszszázaddal fogadtuk.

Hivatalos felülvizsgáló látogatást ez évben nem kaptunk.

Junius 9-én tartottuk évről nagygyűlésünket, melyen a jövő évi tisztikar a következőképen alakult: Vezér: Breznay László alapító örökös vezér, alvezérek: Jónás János és Balogh Gyula, nádor: Tóth József, főkincstáros: Buttyán Sándor, kincstárör: Gáspár Emil; főlovászmester: Nemes Rudolf, regős: Székely István, törzsfők: Tanyi János, Balogh Gyula. Számvizsgáló bizottsági tagok: Horváth János, Lakatos Emil, tb. dominusok és Mozga József levante bajtárs.

Gyulaszéki tagok: Ehrlich Antal, Orbán András, Téger Béla, dr. Tóth Antal patrónusok.

Minden igyekezetünk oda irányult, hogy tagjainknak a végzett tanítók bevonásával azokat az ismereteket nyujtsuk, amelyekre kint a gyakorlati életben szükségük lesz.

d) Ifjusági Segítő-Egyesület.

Az Ifjusági Segítő-Egyesület 1931. szeptember 16-án tartotta alakuló gyűlését Orbán András tanárelnök vezetésével. Ezen a gyűlésen megválasztották az egyesület ifjusági vezetőjét. Elnök lett Boros Dezső V. é. n., jegyző Almásy Károly IV. é. n., pénztáros Fenyves István V. é. n.

Az Ifjusági Segítő-Egyesület vezetősége már az iskolai év elején elkövetett mindent, hogy az ifjuságnak a beiratkozások alkalmával felmerülő anyagi nehézségeit lehetőleg megkönnyítse. De az év folyamán is arra törekedett, hogy az ifjuság anyagi helyzetén javítson részint segélyek kiosztásával, részint kölcsönök nyújtásával. Ebben az iskolai évben 42 esetben osztott ki segélyeket 322 P értékben, főként tankönyvek és írószerek vásárlására. Átmeneti kölcsönt pedig 73 esetben 1392.— P-t folyósított.

Az egyesület összes forgalmi bevétele a jelen tanévben	— — — — — — — —	3452.90 P.
Az egyesület összes forgalmi kiadása	— —	1687.64 P.
Maradvány:		1765.26 P.

Vagyon: 1933. június 30-án.

1. Takarékbetét	— — — — — — — —	1765.26 P.
2. Vissza nem fizetett kölcsönök	— — —	167.66 P.
3. »A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzetek«		P.
144 darab á 2 P.		288.— P.
		<hr/>
	Összesen:	2220.92 P.
3. Hadikölcsön kötvény, névérték		1900.— K.

e) Ifjusági Sportkör.

A sportkör neve: Nyiregyházi M. Kir. Állami Tanítóképző-intézet »Toldy Miklós« Sportköre. Debreceni kerület, nyiregyházi csoport. Megalakulásának éve 1924.

A sportkör díszelnöke: dr. Krómy Károly, tiszteletbeli elnöke: Lukács Béla igazgató, vezető-tanára: Orbán András.

Az intézet növendékeinek teljes száma: 135. Magántanuló nem volt. A testgyakorlás alól egy növendék volt felmentve hu-

zamosabb ideig a tüdőbaja miatt. A testnevelési alap fizetése alól senki se volt felmentve.

A sportkörben működött összesen 110 növendék, kik közül III. korosztály (14—15 éves) 4, IV. korosztály (16 éven felül) 106 növendék.

Sajnos, tornaterem hiányában a foglalkozások óraszámáa hetenkint alig 1—2 volt.

Működő szakosztályok: atletika-, torna-, játék- és vivó-szakosztály. Sőt a céllövészet előgyakorlatait is végezték.

A Sportkör mindjárt megalakulása alkalmával benevezett a Frontharcos Szövetség helyi csoportjának 1932. szeptember 18-án rendezett evezős versenyére, ahol szép sikert ért el. Az első díjat Antal Endre, Huszár Zoltán, Koralevszki, a III. díjat Buttyán Sándor, Gáspár Emil, Hegedüs Kálmán, a IV. díjat Almássy Károly, Fenyves István, Bárdos Géza együttese nyerték meg. A multhoz viszonyítva nagy haladást mutatott a ping-pong játék. Sportkörünket a Ny. T. V. E. által rendezett Kelet-Magyarország ping-pong versenyén 4 növendék képviselte. Az elért eredmények: II. díj Matolcsi, ifjúsági párosban III. helyezés: Matolcsi—Gots pár.

Atlétáink április 1-től heti 3 délután a Ny. K. S. E. sportpályára tréningre jártak. — A vivó-szakosztályban 15 tag működött. Felszerelés hiánya miatt pusztán az elemi ismeretek elsajátítására törekedtünk.

Részvett még az intézet a helybeli Nyetve sportegyesület által az összes helybeli középiskolák bevonásával 1933. május 21-én rendezett tornaünnepélyén, a közös férfi torna szabadgyakorlatban.

Az ifjúságnak a sport iránti szeretete roppant nagy, amit igazol az is, hogy az ujabban az intézet udvarán felállított torna-szerek állandó használatban vannak. Azok egyuttal azt is lehetővé tették, hogy jelen iskolai év végén, június 3-án, az alábbi műsorral házi tornaünnepélyt is rendezhettünk a nyilvánosság előtt.

A tornaünnepély műsora.

1. Felvonulás.
2. Közös zenés szabadgyakorlat.
3. Talajtorna.
4. I—II. osztályosok szabadgyakorlata.
5. Korlátgyakorlatok. (III—V. osztály.)
6. III. osztály zenés gyakorlata.

7. II. osztály tréfás staféta futása.
8. IV. osztály Niels Bukh gyakorlatai.
9. Nyújtógyakorlatok. (III.—V. osztály.)
10. III. osztály atletikai mozdulatai.
11. Csillag-gula. (I—V. osztály.)
12. III—IV. osztály kosárlabda-játéka.
13. Elvonulás.

Nagyban fellendülne ifjuságunk sportélete egy modern testnevelő-tanár kinevezésével és tornaterem építése által. Bár e tekintetben a jelen iskolai évben abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy a helybeli Nyetve sportegyesület ideiglenes tornatermet rendezett be s annak használatát intézetünknek is felajánlotta. Ilyen formán az 1933. év elejétől tornaóráinkat a téli hónapokban ott tarthattuk meg, amiért e helyen is köszönetet mondunk a Nyetve önzetlen vezetőségének.

Társadalmi egyesületnek nem adtunk ki sem évközben, sem szünidőre intézeti növendéket.

A sportkör vagyonának mult évi maradványa	216.11 P
Jelen tanévben testnevelési járulékból befolyt	120.96 P
Kamat 1932. évre	10.16 P
	<hr/>
Összes bevétel	347.23 P
Összes kiadás:	234.81 P
	<hr/>
Maradvány:	112.42 P

f) Ifjusági Vöröskereszt Egyesület.

Az Ifj. Vöröskereszt csoportja 1932. szeptember 27-én alakult ujjá 41 taggal.

A II. osztályu. tanulók közül jelentkezett 13 tag a játékkészítő-, a III—V. osztály növendékei közül 16 a tanszerkészítő-, 12 a rajzszakosztály tagja lett.

A tanárelnöki tisztséget — mint az elmúlt években — ez idén is Lukács Béla igazgató vállalta. A játék- és tanszerkészítő csoportot Horváth János gyak. isk. tanító, a rajzcsoportot Propszta Vilmos rajztanár vezette.

A csoport ifjusági elnöke Huszár Zoltán V. o., pénztárnoka Tókey Károly IV. o. t., a rajzszakosztály ifjusági vezetője Siklós Mihály V. o. t., titkára Gáspár Emil IV. o. t., szertárosa Szilas Ödön IV. o. t. volt.

A rajzszakosztály közel 50 drb. szemléltető táblai típusrajzot készített részint a nyiregyházi tanítók megrendelésére, részint a gyakorló iskola részére.

A játékkészítő csoport által készített 36 drb. raffiamunkát és közel 100 drb. gyermekjátékot a közös gyermekmajálison felállított »szerencsesátor«-ban értékesítettük. A befolyó jövedelemből 20 pengőt a majálison megvendégelt szegénysorsu gyermekek ingyenebédjére, 20 pengőt pedig az iparostanoncokból alakult »Baross« cserkészcsapat nagytáborozásának lehetővé tételére adományoztunk.

A tanszerkészítő csoport — Horváth János gyak. isk. tanítónak a cinkotai állami tanítónőképző intézetben való hospitálása alkalmával készített jegyzetei alapján — 60 drb. fizikai eszközből álló sorozatot készített. Ez eszközök az elemi iskolai fizika és kémia tanításához kiválóan alkalmasok s a tanító által elkészíthetők. A sorozatot a f. é. jul. 3—8-án Nyiregyházán tartandó tanítói továbbképző tanfolyamon bemutatjuk.

A csoport ezidei bevételei:

Mult évi maradvány	70.89	P
Tagsági díjból	70.—	P
Egy domboru térkép eladásából	20.—	P
Táblai szemléltető rajzokból	23.50	P
A szerencsesátorból	60.13	P
Különfélékből	2.48	P
	<hr/>	
	Összesen:	247.00, P

Kiadásai:

Eszközökre	22.00	P
Munka anyagra	206.40	P
	<hr/>	
	Összesen:	228.40 P
Összes bevétel	247.00	P
Összes kiadás	228.40	P
	<hr/>	
Maradvány készpénzben	19.60	P

g) Leventeoktatás.

A tanítóképző-intézetekben a leventeoktatásnak különleges célja van. Az a feladata, hogy a növendékeket a testnevelési törvény kellő megismerésébe bevezesse s hogy őket a testnevelési törvény gyakorlati végrehajtására képessé tegye.

A cél elérése érdekében növendékeink szakszerű kiképzésben részesültek. A II—III. éves növendékek hetenkint hétfőn délután, a IV—V. évesek kedden délután gyakorlatoztak 3—5 óráig.

A növendékek rajokba beosztva egymást is vezényelték felváltva.

Fegyelmi állapot.

Mindig ügyeltünk arra, hogy növendékeink lehetőleg önként alkalmazkodjanak a közös életet szabályozó iskolai rendhez. Arra törekedtünk, hogy növendékeinket önvizsgálásra, helyes belátásra, önmegismerésre s erre épülő önnevelésre serkentsük. Hiszen aki nevelő akar lenni, az legyen mindenekelőtt önmagának' ura. Az önnevelés az alapja minden egyéni fejlődésnek s egyuttal mások nevelésének is.

A tanév folyamán nagyobb fegyelmi vétségek nem fordultak elő, de kisebbek aránylag gyakrabban, mint eddig. A tanári testület sajnálattal tapasztalta, hogy az elmúlt éveknek e tekintetben határozottan javuló irányzata mintha megállott volna haladó útjában.

A tanári testület mindent elkövet, hogy ne csak külső fegyelmező eszközökkel, hanem beláttatással és az egymásrahatás eszközeivel is ismét megindítsa a már-már megállott, helyes irányba haladó folyamatot a tökéletesedés útján.

Tanítás.

1. Általános didaktikai szempontok.

A tanítás a jóváhagyott tanmenetek alapján történt. Valamennyi tanár a tanári értekezleteken havonként jelentette, hogy tanmenetének megfelelően halad-e s a tudás szerves egységét biztosító koncentrációkat megtartotta-e. Mivel a tanév zavaró körülmények nélkül zajlott le, valamennyi tanár pontosan elvégezte a tananyagot.

Tanítás közben mindig ügyeltünk a szakiskolai jelleg kidomborítására. Igyekeztünk bemutatni minden egyes tanítási tétel népiskolai vonatkozásait, annak a gyakorlati életben való hasznát és alkalmazását. Természetes, hogy tanításunk külső alakjával és módszeres felépítésével is példát szolgáltatunk a népiskolai oktató munkára. Ám nem feledkeztünk meg arról sem, hogy tanítóképző-intézeti ifjúságot nevelünk s így ifjúságunk lelkiületének megfelelően is igyekeztünk tanítani. Arra törekedtünk, hogy a nevelésben és a tanításban egyaránt »ifjúság-szerű«-ek lehessünk, azaz, hogy az ifjúság lelki és testi sajátságainak megfelelő módon hassunk növendékeinkre. Nem

alkalmazhatjuk tehát csak a népiskolai tanítás módszerét a tanításban, hiszen itt ifjakkal foglalkozunk. A tanítóképző-intézeti tanításnak tehát nem kell feltétlenül minden egyes esetben a népiskolai tanítás minden egyes módszeres fokozatán át-
esnie.

A tananyag számonkérésének pedagógiai célzattal különböző módjait gyakoroltattuk. Az előadói készség kifejlesztésére gondoltunk itt elsősorban, hiszen a jó tanítónak jó előadónak is kell lennie. A növendék nemcsak a tanár sorozatos kérdéseire felelt, hanem a tanultakról folyamatosan, önállóan is be kellett számolnia.

A tanári testület a hivatalos rendelkezés értelmében sorozatos módszeres értekezleteken foglalkozott a népiskolai tanterv és utasítás ismertetésével s a gyakorló-iskola tanítói az év végén még külön is ismertették azokat a tapasztalatokat, melyeket a tanév folyamán az utasítás megvalósítása során észleltek.

Magyar néptanítókat nevelünk s így azon fáradoztunk, hogy tanítványainknak érzés- és gondolatvilágukon kívül még a zamatatos magyar beszédük is bizonyítsa magyar voltukat. A tanári testület minden tagja irtotta a növendékek beszédéből az idegenszerűségeket s helytelenségeket. »Magyarosan« c. folyóirat olvasásának nagy értékét Téger Béla szaktanár a tanári értekezleten ismertette s épen abban találta azt meg, hogy felébresztette a növendékek érzékét az idegenszerűségek felismerése és kiküszöbölése iránt.

2. Munkafelosztás.

Az egyenletes munkafelosztás elve alapján az igazgató felosztotta a tantárgyakat s egyéb teendőket. Általában minden tanár a képesítésének megfelelő tárgyat tanította, amennyiben ezt a tanári testület összetétele megengedte. Intézetünkben **tanárhány van** s így óraadó tanárokat kellett bevonni a tanításba. Csakis a tanári létszám fokozása után valósíthatjuk meg a tanterv azon üdvös kívánságát, hogy bizonyos tárgyakat (német, zene, kézimunka,) csoportban taníthassunk.

3. Segédeszközök.

Az általános gazdasági nyomor a jelen tanévben már hátrózottan éreztette hatását iskolánkban, mert a növendékek — bármennyire is szeretttük volna — szegénységük miatt nem bírtak új tankönyveket beszerezni. A tanári testület ezt a körülményt kénytelen volt a főigazgatóság tudomására hozni s en-

gedélyt kérni arra, hogy a növendékek használt tankönyveket is vásárolhassanak. Több tanár a tanulókkal eredménytáblákat vezetett, melyekbe a táblára irt összefoglalásokat, rajzokat, táblázatokat, vezérszavakat iratta.

Az Ifjúsági Vöröskereszt Csoport, melynek szellemi irányítója az intézet igazgatója, az idén is szép munkásságot fejtett ki. A csoport önkéntes tagjai népiskolai szemléltető eszközök készítésében is gyakorolták magukat.

A tantermek és folyosók falain elhelyezett képek, rajzok, grafikonok és táblázatok száma az idén is gyarapodott. A tantermekben s a dolgozó szobákban ott függnék a helyesírási táblázatok s minden tanteremben állandóan a növendékek rendelkezésére állanak a kézi lexikonok. Sajnáljuk, hogy a kötelező filmoktatás, amelyen oly sok értékes élményt szereztek a növendékek, elmaradt, de a jövő évre ismét bevezethető lesz, mert az intézet a népművelési bizottságtól mozgóképek vetítésére is alkalmas gépet kapott.

4. Gyakorlatok.

A tanterv által előírt természettudományi gyakorlatokat, amennyire a rendelkezésükre álló helyiségek és felszerelések megengedték, a szaktanár igyekezett megvalósítani. Sajnos, az intézet mai alakjában nem nyújt módot egyik természettudományi tárgy gyakorlatainak alaposabb megvalósítására sem. Természettudományi előadót, megfelelő szertárhelyiséget s dolgozó-asztalokat, a gyakorlatok végzéséhez szükséges elegendő számú eszközöket még mindig nélkülözi intézetünk.

5. Írásbeli dolgozatok.

a) Magyar nyelv.

1. Iskolai és házi dolgozatok.

I. Osztály. A muskátli. Az én legkedvesebb barátom. Halottak napján. Melyik gyermek tetszik nekem Gárdonyi Géza iskolájából. A karácsonyfa meséje. Levél volt osztálytársamhoz. Játsszanak a gyermekek. Virágvasárnapján. Levél barátomhoz.

II. osztály. Utazásom szülőfalumból Nyíregyházára. Október 6-i ünnepségünkön. A tölgyfa meséje. Levél a karácsonyi vakáció előtt. Milyennek képzelem Vörösmarty Mihály külsejét. Az értesítő-osztás napján. Bethlen Gábor tudósai körében. Levél osztályfőnökömnek a husvétii vakáció idején. A tanító be-

széde a gyermekekhez, a madarak és fák napján.

III. osztály. A népiskolán kívüli népművelési munka a gazdasági válság éveiben. Ifjuságunk a Bessenyei szobornál. Kallós Ede nyiregyházi szobra. A tanító üdvözlő beszéde lelkészének jubileuma alkalmával a tanítói küldöttségben. Vörösmarty Mihály a »Szózat« előadását hallgatja. Levél a vármegye népművelési titkárához az analfabéta tanfolyam ügyében. A tanító beszéde a hősök emlékünnepén.

IV. osztály. A tanító beszéde a közönséghez és az ifjusághoz a népiskolán kívüli népművelői előadássorozat megnyitó ünnepén. Miért szeretem az ujságot? Magyartalanságok a nyiregyházi diákok nyelvén. A tanító levele a tanfelügyelőhöz, az ebédeltetési akció tárgyában. A tanító beszéde márc. 15-én. A »Kisködmön« című népmese nyelvi sajátságai. Értekezés szabadonválasztott témáról.

V. osztály. Szabadelőadás egy magyar falu kulturdélutánján: Arany János élete és költészete. Mit tanul a mai magyar ifjuság Arany János Rendületlenül c. ódájából? Szónoki beszéd Gárdonyi Géza halálának tizéves évfordulóján. Levél barátomhoz legkedvesebb olvasmányomról. Arany János költeményeinek nevelő hatása a magyar népiskolában. Bucsubeszéd a tanári testülethez az oklevél átvételekor.

2. Magyar nyelvi fogalmazás.

I. osztály. Az én munkaasztalom. Anyám tyukja. Az én édesapám. Karácsony estéjén. Egy érdekes esemény. Levél osztályfőnök urnak. Meg vagyok-e elégedve az elmúlt évben tanusított szorgalmammal.

II. osztály. Az első nap a tanítóképző udvarán. István király megkoronázása. Levél barátomhoz az iskolai eseményekről. A karácsonyi táplálékom energiamérlege. Egy magyar ifju Mátyás király hadseregében. Első tanítóm. A tanító beszéde a gyermekekhez a madarak és fák napján.

b) Számtan.

I. osztály. Szorzás, osztás tizedes törtekkel és többnevű számokkal. Algebrai összevonás, helyettesítés, zárójelek felbontása. Algebrai szorzás. Hatványozás. Algebrai osztás. Alapműveletek törtekkel. Kerület és területszámítási feladat.

II. osztály. Elsőfoku egyenletek. Elsőfoku egyenletrendszer megoldása. Szóbeli egyenletrendszer megoldása. Elsőfoku egy és kétismeretlenű egyenletek graph. megoldása. Négyzet és

köbgyökvonás. Másodfoku egyenletek. Geom-i szerkesztési és bizonyítási feladatok.

III. osztály. Egyszerű és összetett hármasszabályi feladatok. Százalékszámítási feladatok. Arányos osztás. Ötvényszámítás. Éremszámítás. Arányossági geom-i feladatok. Területszámítási feladatok, a Pythagoras tétel alkalmazása.

IV. osztály. Egyszerű kamatszámítás, diskontszámítás. Értékpapírszámítás. Számítási sor, végtelen geom-i sor. Kamatos kamatszámítás. Kölcsöntörlesztési feladat. Összetett feladat a szögletes testek felszínének és térfogatának kiszámítására. Gömb, gömbrészek felszíne és térfogata.

V. osztály. Másodfoku szóbeli egyenletek. Egyenletrendszer megoldása. Számítási, mértani sorokra vonatkozó feladatok. Betét és járadékszámítási feladatok, kölcsöntörlesztés. Összetett területszámítási feladat. Összetett térfogatszámítási feladat.

c) Német.

I. osztály. Unser Lehrsaal. Unser Elternhaus. Die neue Einrichtung. Meine Familie? Gefunden. Wie bestellte einen Anzug. Der Frühling.

II. osztály. Der Lehrer in der Dorfschule. Auf dem Hofe. Ein Brief. Die Umgebung des Dorfes. Die Ernte. Das Bäumlein das andere Blätter hatt gewolt. Die Stadt Nyiregyháza.

III. osztály. Ungárn. Schäfers Klagelied. Deutschlands Geographie. Eine Reise. Ein Brief aus Berlin. Das Mädchen aus der Fremde. Das Schuljahr beginnt.

IV. osztály. Doktor Faust im Weinkeller. Die Grenadiere. Heinrich Heine. Der offene Schrank. Lenau. Die Karpathen. Der Tatarensturm.

V. osztály. Inhaltsangabe: Hermann. Übersetzung aus dem Ungarischen ins Deutsche. Inhalt des dritten Aufzugs des Dramas Wilhelm Tell. Inhalt des Lesestückes: Pestaozzis Kinderjahre. Übersetzung aus Lienhard und Gertrud. Herbart.

6. Olvasmányok.

Az olvasási kedv fokozása állandó gondja volt a tanári testület minden tagjának az elmúlt évben is. Az ifjuság érdeklődéssel kereste, kérte, olvasta a könyvet. Matolcsy Imre, az Ifjusági Könyvtár öre az ifjuság könyvszeretetének adott évvégi beszámolójában kifejezést, amikor a könyvről, mint a tanítóság legjobb barátjáról beszélt lelkesen.

A könyv iránt érdeklődők számára a Bessenyei Önképzőkör könyvtárán kívül állandóan rendelkezésre állottak a szaktanári könyvtárak is, amelyek az elmúlt évben is gyarapodtak. Téger Béla, a magyar nyelv szaktanára vasárnaponként 9—11 órakor könyvtárórát tartott. Minden ilyen könyvtárórán 25—30 ifju jelent meg könyvcserére. A legkedveltebb könyvek az elmúlt évben is Jókai, Mikszáth, Gárdonyi könyvei voltak.

Az irodalmi oktatásban az iskolai olvasmányokat a kötelező olvasmányok egészítették ki. A kötelező olvasmányok kötetei évről-évre gyarapodnak. A kötelező olvasmányok a következők voltak:

Az I. osztály kötelező olvasmányai a következő művek voltak: 1. Gaál: **Hun-magyar mondák.** 2. Gvadányi gróf: **Egy falusi nótáriusnak budai utazása.** 3. Fazekas: **Ludas Matyi.** 4. Petőfi: **János vitéz.** 5. Arany: **Toldi.** 6. Szigligeti: **A szökött katona.** 7. Tóth Ede: **A falu rossza.** 8. Mikszáth: **A jó palócok.** 9. Gárdonyi: **Egri csillagok.**

A II. osztály kötelező olvasmányai: 1. Kármán: **Fanni hagyományai.** 2. Jósika: **Az utolsó Báthory.** 3. Vörösmarty: **A két szomszédvár. Cserhalom.** 4. Arany: **Toldi estéje.** 5. Csepreghy: **A sárga csikó.** 6. Jókai: **Az új földesur.** 7. Jókai: **Fekete gyémántok.** 8. Mikszáth: **Szent Péter esernyője.** 9. Herczeg: **Az arany hegedű.**

A III. osztály kötelező olvasmányai: 1. Homeros: **Odyssea.** 2. Zrínyi: **Szigeti veszedelem.** 3. Arany: **Buda halála.** 4. Gárdonyi: **A bor.** 5. Fáy: **Bélteky-ház.** 6. Katona: **Bánk-bán.** 7. Kisfaludy K.: **Csalódások.** 8. Madách: **Az ember tragédiája.** 9. Sophokles: **Antigone.**

A IV. osztály kötelező olvasmányai: 1. Dugonics: **Aranyperceek.** 2. Bessenyei: **Agis tragédiája. Filozófus.** 3. Eötvös: **A karthausi.** 4. Kemény Zs.: **Zord idő.** 5. Jókai: **A köszívü ember fiai.** 6. Arany: **Toldi szerelme.** 7. Csiky: **A proletárok.** 8. Moliér: **A fősvény.** 9. Gyulai: **Egy régi udvarház utolsó gazdája.**

Az V. osztály kötelező olvasmányai: 1. Shakespeare: **Hamlet.** 2. Vörösmarty: **Csongor és Tünde.** 3. Petőfi: **Bolond Istók.** 4. Jókai: **És mégis mozog a föld.** 5. Gyulai Pál: **Katona József és Bánk-bánja.** 6. Gárdonyi: **Isten rabjai.** 7. Rákosi: **Aesopus.** 8. Herczeg: **Pogányok.**

7. Kirándulások.

A helyi tanulmányi kirándulások a következő tervezet szerint történtek:

I. osztály. Református templom előtti emlékoszlop. Vármegyei történelmi muzeum. Felszini formák tanulmányozása. Térképfelvétel. Irsay-féle vasöntöde. Homoki mintagazdaság. Bujtosi tavak.

II. osztály. Természetrajzi kirándulás. Vármegyei történelmi muzeum. Városi levéltár. R. k. templom építészeti szépségei. Jóba-nyomda. Róth-féle olajütő. Bolgárkertészet. Ág. h. ev. templom és több épület. Homoki mintagazdaság. A városi erdő. Közraktárak. Hosek virágkertészete.

III. osztály. Érpatak simai főfolyás. Természetrajzi kirándulás. Vármegyei történelmi muzeum. Oláh-féle asztalosárugyár. Kossuth, Bessenyei és Hősök szobra. Liptay Jenő pincegazdasága. Tüzoltó-laktanya. Homoki mintagazdaság. Talajviszonyok a határban. Az erdő.

IV. osztály. Vármegyei történelmi muzeum. Ág. h. ev. templom orgonája. Tejszövetkezet. Máv. fűtőház. Liptay Jenő pincegazdasága. Bolgár kertészet. Városi téglagyár. Villamostelep. Tüzoltó-laktanya. Homoki mintagazdaság. Felszini formák tanulmányozása.

V. osztály. Ág. h. ev. templom orgonája. Liptay Jenő pincegazdasága. Pedagógiai kirándulások. V. osztály. Egy tanyai elemi iskola. Városi ref. és róm. kat. elemi iskola. Egy kisdudóvó. Kisegítő iskola. Iparos ifjak önképzőköre.

Beszámoló a budapesti kirándulásról.

Nov. 18-án, pénteken délelőtt 10 órakor hagyta el minden tekintetben jó kondícióban a 29 főből álló csapat az intézetet. A vasuti utazás ideje vidám hangulatban, megbeszélések és tervezgetésekkel mulott el. A nyugati pályaudvaron megérkezve csomagjainkat a kijelölt szállásra küldtük, mi pedig a Duna partjára vonultunk, hogy annak esti szépségében gyönyörködjünk. Sajnos, kivilágításban nem volt részünk. Szombaton korai ébresztő után sétát tettünk a népligetben, élvezve az őszi színekben is pompás növénycsoportokat. Innen a Ludovikához menve, az itt elhelyezett emlékművek előtt hódoltunk a Hősök emlékének. Reggeli után a Margitszigetre vonultunk, ahol a sporttelepet, a fedett uszodát, a polópályát, a strandfürdőt, a forrást, a fürdőt, Sz. Margit zárdájának romjait, az eve-

zösegyletek klubházait és a fedett sétányt tekintettük meg, közben a növényzet szépségeiben, valamint a viztorony kecses vonalaiban gyönyörködtünk. Megemlékeztünk Arany Jánosról is. A szigetről az Országházhoz vezetett utunk, hogy a gótika remekében gyönyörködjünk. Az Andrassy szobor előtt hazánk régi nagyságát idéztük fel. A ház minden nevezetesebb termékét megtekintettük és szívtuk a történelem levegőjét, mely a képekről, szobrokról, elnöki emelvényekről és bársonyszékekről áramlott reánk. Majd utunk a Kossuth-szoborhoz vezetett és innen a Kuria előcsarnokába, a földmivelésügyi miniszterium árkádjain át értünk a Szabadság-térre, ahol a megcsonkított haza emlékéen acéloztuk akaratunkat a félárbócon lengő országzászló felszabadítására. Megnéztük a tőzsdét, a Nemzeti Bank domborműveit, a postatakarékpénztári palota magyar ornamentikáját és elzarándokoltunk a Batthyány mécseshez. Megtekintettük a kultuszminiszterium épületét is, majd a Szent István bazilikában kértünk Istentől erőt és sikert további munkánkra. A Vörösmarty-szobor előtt elhaladva az üzleti élet palotáit, majd a Váci-utca forgalmát szemléltük. Az Apponyi-téren és Kossuth utcán át megtekintve a megtekintendőket a Nemzeti Múzeumba siettünk Arany János szobrához és a Petőfi emléktáblához, majd a régiségtár nyitott részét néztük meg. Bebocsátást kértünk és kaptunk az ásványtárba is, ahol a nevezetesebb darabokban gyönyörködtünk.

Ebéd után a kir. várba siettünk. A Matyós-kut és a csikósban való gyönyörködés után a diszes kupolateremből is megsemléltük Jenő herceg szobrát. A Szabadságszobor előtt elvonulva, a Mátyás templom ismét dicső idők levegőjét szívtuk. Hódolattal jártuk körül első Sz. királyunk emlékművét. Esti sétánk a budai oldalon vezetett, majd a Rákóczi-ut lüktető forgalmán át a Corvin-áruház megtekintése után a Nemzeti Színházba mentünk, hol a »Nem élhetek muzsikaszó nélkül« című darabot láttuk.

A vasárnapi pihenést a Sz. Imre szobor megtekintése tartotta és a Müegyetem épületei között, valamint a folyosókon tett séta élénkítette. Szent misét a gellérthegyi sziklakápolnában hallgattunk, majd a gyermekjátszóterén próbálták ki a játékokat a jövő tanítói, miközben a kilátásban gyönyörködtek. A sétányokon a citadelláig és innen a Gellért-szoborig haladtunk. Az Erzsébet-hidon át kedvesemléktű királynénk és Petőfi Sándor szobrához vonultunk. Ebéd után a Kerepesi temetőben pihenő nagyjaink mauzoleumait és sirjait látogattuk meg és

az O. T. I. felhőkarcólóját is megtekintettük. A növendékek némi szabadságot is kaptak, főleg azért, hogy bizonyos önállósághoz szokjanak és mi alkalmat nyerjünk annak megismerésére, mennyire tudnak a szabadsággal élni. Minden a legnagyobb rendben és pontosan folyt le, növendékeink tanúságot tettek arról, hogy komolyságuk leendő hivatásukhoz mért. Este a kiszabott időben mindenki ott volt az Operaház előcsarnokában. A Parasztszünet és a Bajazzók előadását élveztük.

Hétfőn a Semmelweis és Veress Pálné szobránál tettünk látogatást és a meteorologiai oszlopot tanulmányoztuk, majd a földalatti villamoson az állatkerthez mentünk. Meglátogattuk az összes pavillonokat, az aquariumot és pálmaházat, majd a Szépművészeti-muzeum szoborgyűjteményét, a névtelen katona sírját, a műjégpályát. Anonimus szobrát és az ott látható épületeket, azután bebocsátást nyertünk a mezőgazdasági muzeumba. Itt különös lelkesedéssel és élvezettel tanulmányozták növendékeink a látnivalókat. Az Andrassy uton beszélve és nézve a látnivalókat, közeledtünk utunk végső szakaszához, mely az egyetemi épületek megsejmlélése és a központi vásárcsarnokban tett körsétával nyert befejezést. Örömmel állapítható meg, hogy az ifjuság végig kifogástalanul viselkedett.

8. Madarak és fák napja.

Május 22-ének reggelén tele életkedvvel, vidámsággal ébredt magyar jövőnk reménysége, a gyakorlóiskola tanulóerege s a tanítóképző ifjusága.

Elindult a vidám sereg s míg a kitüzött célhoz, a sóstói fürdőhöz értek, daluk versenyt harsogott az erdő énekeseivel s egybeforrva azzal, hálát zengett az Alkotónak az életért, ezért a napért.

A célnál, az erdőnek egy tisztásán tábort ütöttünk. Előkerült a tarisznya. A test is megkivánta a maga részét, ez alkalommal fokozottabb mértékben, de hamarosan összekeveredett a tanulóifjuság s a szülők tábora önfeledten, szeretetben összeforrva együtt gyönyörködtek Isten csodálatos teremtményeiben. Az áhíthatnak a mélységét még jobban növelték a gyakorlóiskola növendékeinek alkalmoszerű versei, dalai, Tóth Lajos V. éves növ. beszéde, valamint Lukács Béla igazgatónak a fák és madarak szeretetére buzdító tanítása s az ezt követő faültetés.

Estig maradt a tanulóerege az erdőben. Vége-hossza nem

volt a sok játéknak, tréfának. Ennek különösen a cserkészek voltak a mesterei. A szülők és kíváncsi érdeklődők serege együtt mulatott, örült a gyermekekkel.

Ez a kedves, a csüggedő sziveket felvidító, bizóvá tevő nap maradandó élményként maradt meg mindenki lelkében.

9. A tanítás és nevelés eredményének táblázatos kimutatása átlagos értékekben.

TÁRGY	O s z t á l y					Átlag
	I.	II.	III.	IV.	V.	
Magaviselet	1'29	1'12	1'10	1'24	1'12	1'17
Szorgalom	2'33	2'08	2'92	2'28	2'35	2'39
Tanulmányi előmenetel	—	—	—	—	—	—
Hit- és erkölcsstan	1'41	1'54	1'32	1'24	1'22	1'34
Neveléstudomány	—	—	2'35	2'03	2'27	2'21
Tanítási gyakorlat	—	—	—	2'07	2'32	2'19
Magyar nyelv és irodalom	2'04	1'87	2'46	2'10	1'70	2'03
Német nyelv	2'20	2'12	2'17	2'10	1'83	2'08
Történelem, alkotmánytan	1'91	1'04	2'25	2'60	2'61	2'08
Földrajz	2'29	1'91	1'75	2'18	—	1'78
Mennyiségtan	2'—	2'41	2'42	2'46	2'38	2'33
Természetrajz, kémia	2'50	1'95	2'14	2'25	—	2'21
Természettan	—	—	2'—	2'13	—	2'06
Egészségtan	—	—	—	—	1'77	1'77
Gazdaságtan	1'87	2'20	2'—	1'71	1'83	1'92
Rajz és szépírás	2'41	1'91	2'21	1'82	2'22	2'11
Ének	1'91	1'41	2'03	1'96	1'87	1'83
Zene	2'04	2'08	2'10	2'08	1'80	2'02
Kézimunka	2'16	1'87	1'75	—	—	1'92
Testgyakorlás	2'12	2'04	1'92	2'03	1'93	2'—
Írásbeliek külső alakja	2'04	1'87	1'71	2'03	1'67	1'86

A tanítás és nevelés eredménye osztályonként és tárgyanként.

	TAN TÁ R G Y A K											
	I. osztály tanuló		II. osztály tanuló		III. osztály tanuló		IV. osztály tanuló		V. osztály tanuló			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Magaviselet	18	5	1	—	21	3	—	—	—	—	—	—
Szorgalom	4	8	12	—	5	12	7	—	25	3	—	—
Hit- és erkölcsstan	14	10	—	—	11	13	—	6	19	9	—	—
Test- és élettan	—	—	—	—	7	11	—	—	—	—	—	—
Lélektan és logika	—	—	—	—	—	—	—	—	3	13	11	—
Nevelés tan és tanítástan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neveléstörténet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iskolaszervezetten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nevelési és tanítási gyakorlat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magyar nyelv és irodalom	8	7	9	—	9	9	6	—	3	9	16	—
Német nyelv	3	13	8	—	8	7	7	—	4	15	9	—
Történelem	9	8	7	—	8	8	7	—	6	10	11	—
Alkotmánytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Földrajz	5	7	12	—	8	10	6	—	7	6	15	—
Mennyiség tan	5	4	15	—	5	6	11	—	4	9	14	—
Természetrajz és kémia	4	5	14	—	6	13	5	—	2	18	8	—
Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	15	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Gazdaságtan	6	15	3	—	4	12	7	—	4	20	4	—
Közgazdaságtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rajz	2	11	10	—	10	6	8	—	4	14	10	—
Szépirodalom	5	13	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ének	6	14	4	—	10	8	6	—	3	21	4	—
Zene	6	11	7	—	8	7	8	—	7	13	6	—
Kézimunka	5	12	5	—	9	11	4	—	2	11	3	—
Testgyakorlás	6	9	9	—	6	11	7	—	4	18	4	—
Írásbeli dolgozatok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Írásbeli dolgozatok külső alakja	3	17	4	—	8	11	5	—	3	21	1	—

10. Tanítási gyakorlatok.

A tanítási és nevelési gyakorlatok célját a tanterv és utasítás, valamint a kir. főigazgatóság rendelkezése értelmében három uton igyekeztünk elérni: 1. a gyakorló-iskolai munka naponként történő megfigyeltetésével (hospitálás); 2. próbatanítások; 3. pedagógiai gyakorlatok végeztetésével.

1. **A hospitálás.** A IV. és V. éves növendékek névsor szerint felváltva, naponként megsejmlélték a gyakorló-iskola nevelő és oktató munkáját. A IV. évesek az I—II. o.-ban, az V. évesek pedig a III—VI. o.-ban hospitáltak. A pedagógia tanárától időről időre kijelölt szempontok szerint megfigyelték a gyakorló iskolai tanulók testi és lelki életét, az iskola felszerelését, a tanterem egészségügyi szempontból való berendezését, a tanításban és nevelésben érvényesülő lélektani, logikai, neveléstani, didaktikai és módszertani szempontokat. A tételeket a hospitálás alkalmával tárgyalt ismeretek köréből jelölte ki a pedagógia tanára, hogy a megfigyeléshez már elegendő szemponttal rendelkezzenek a növendékek. A hospitáló a tanítás megkezdése előtt egy negyed órával megjelenik a gyermekek fogadására. A gyakorló-iskola tanítójának utasítása szerint kiosztja, majd átvizsgálja a csendes foglalkozásokat, kitölti a haladási naplót, tízpercekben ügyel a gyermekekre s a tanítás befejeztével az utcára kíséri azokat. A kitűzött megfigyelési feladatokon kívül minden hospitálóknak fel kellett jegyeznie a megsejmlélt tanításokból s nevelői eljárásokból azokat a momentumokat is, amelyek akár neveléstani, akár metodikai szempontból ragadták meg a figyelmét. Mindenképen biztosítani akartuk, hogy a hospitálási naplóba csak friss, eleven megfigyelési élmények kerüljenek, azért rendeltük el, hogy a naplót a hospitálás ideje alatt ceruzával vezessék. A hospitálók naplóját a gyakorló-iskolai tanító és a pedagógia tanára átvizsgálta s az eredményt közösen megbeszélték.

2. **A próbatanítások.** A próbatanításokat mindkét évfolyamon mintatanítások megsejmlélése és elemzése előzte meg. A negyedik évfolyam növendékei a szeptemberi órákat az utasításhoz hűen a mintatanítások szemlélésével, a tanítási fokozatok ismertetésével, valamint a szemlélt tárgy módszertanába való bevezetéssel töltötték. A módszertant a didaktikával s neveléstannal heti 2—2 órán tanítva, a növendékek kellő elméleti bevezetés és tájékozottság után fognak hozzá a gyakorlati tanításokhoz. A meghallgatott mintatanításokat a növendékek a

mintatanítási gyűjtemények füzetébe írták. A próbatanítási tételekre a növendékek otthon készültek elő s az előkészítési órán az így összehordott anyagból kialakult végleges vázlat alapján készítve el a próbatanításokat, azokat gondosan leírták s átnevezés végett átadták a tan. test. illetékes tagjainak. A próbatanításokat bíráló követte. A növendékek bírálatukat s a tanításból elvont tanulságot a bírálati naplójukba írták.

Az V. évfolyamon minden egyes tárgy tanítása előtt átisméltük annak tanítási módszerét. A további lépések ugyanugy történtek, mint a IV. évfolyamon.

A mintatanítások felölelték a népiskola összes tárgyait. Az I.—II. o.-ban az összes mintatanításokat, összesen 9-et, Horváth János gyakorlóiskolai tanító tartotta. A gyakorlónk felső tagozatában (III—V. o.) összesen 21 mintatanítás volt. A szaktanárok közül Orbán András, Dohanics János és Hunek Emil 2—2 mintatanítást tartott, a többit pedig Lakatos Emil gyakorló-iskolai tanító mutatta be.

A kir. főigazgatóságtól jóváhagyott tanmenetünk szerint haladva, elegendő időnk maradt a tanítások ismétlő gyakorlására is. A folytatólagos félórás és órás tanításokat március közepén kezdték meg az V. évfolyam növendékei s annak mindkét alakját, a tantárgyi és időbeli folytatólagos tanítást egyaránt gyakoroltattuk.

A tanításokat két csoportba osztva gyakorolták a növendékek s így a próbatanítások számát sikerült megkettőznünk. A IV. évfolyamon 28-as létszám mellett egy-egy növendék átlag négyszer, az V. évfolyamon pedig 33-as osztálylétszám mellett egy-egy növendék átlag két ízben tanított.

3. A pedagógiai gyakorlatok vezetése az utasításban közölt szempontok alapján összeállított és jóváhagyott tanmenetek alapján történt.

X.

Egészségi állapot.

Az 1932—33. tanév fordulópontot jelent a megbetegedések számának emelkedése terén. Ugyanis, az előző években emelkedő tendencia megállott, sőt némi csökkenés is mutatkozott.

Az elmúlt tanévben is — mint az előzőekben — az influenzás megbetegedések fordultak elő a leggyakrabban, de sohasem tömegesen, hanem inkább elhúzódva, még a késő tavaszi hó-

napokban is fellépett, de szövődményes eset nem fordult elő. Két-három esetben egyéb fertőző betegséget (vörheny, roncsoló toroklob) is behurcoltak az intézet növendékei közzé, de a tüstént foganatosított óvóintézkedések megakadályozták tovaterjedésüket és így az intézet bezárásának szüksége nem merült fel.

Sajnos, a tüdőgümőkóros megbetegedések mind számosabban és — ami megdöbbenő — súlyosabb alakban is jelentkeztek. Ez főként a súlyos gazdasági helyzet rovására írható, mert a tanév befejezése utáni szünetet a szegényebb tanulók nem fordíthatják pihenésre, hanem a következő tanév kiadásainak előteremtésére. A kimerült szervezet nem képes a munkahalmozással megbirkózni és a legelső fertőzés áldozata lesz.

Dr. Pál Jenő, int. orvos.

XI.

Tanítóképesítés.

Az 1932—33. iskolai évben csak június hóban tartottunk tanítóképesítő vizsgálatot.

E vizsgálatra 24 növendék jelentkezett.

Az írásbeli vizsgálatok június 1., 2., 3-án, a szóbeli, gyakorlati és egyházi ének- és zenei képesítő vizsgálatok pedig június 22—27-ig folytak le.

A tanítóképesítő vizsgálatokon Molnár Oszkár főig. teend. mb. tanítóképző-intézeti igazgató elnökölt.

Az írásbeli vizsgálatok tételei voltak:

a) Pedagógiából: A pedagógiai naturalizmus tévedései és értékes gondolatai.

Eredmény: 7 jeles, 11 jó, 6 elégséges.

b) Magyar nyelvből: Iskolai olvasmányaim tragikus hősei.

Eredmény: 10 jeles, 8 jó, 6 elégséges.

c) Mennyiségtanból: 1. Két test egyenletes sebességgel távozik egy derékszög két szárán a csúcsponttól. Az egyik sebessége 3 m. a másiké 4 m. másodpercenként. Kezdetben egymástól való távolságuk 10 m., 2 mp. múlva pedig 20 m. volt. Mekkora távolságban voltak kezdetben a derékszög csucsától.

2. Egy tisztviselő évi lakbére 1400.— P, ennek ellenében házépítésre kölcsönt akar felvenni. Mekkora kölcsönt kap, ha 15 évre köti le a lakbérét és a pénzintézet 4 százalékos kamatot számít? Mekkora a tartozás az 5-ik év elején esedékes annuitás befizetése után?

3. Szabálytalan négyszögalaku kert oldalai 35, 84, 98, 105 m. hosszúak és a két-két legrövidebb oldal derékszöveget zár be. Mekkora a négyszög területe. Mennyi viz esett az esőzés alkalmával a kertre, ha az eső után az esőmérő 10.6 mm-es esőt mutatott?

4. 5 cm. sugaru gömb köré olyan csonka kupot írunk, melynek köbtartalma kétszer akkora, mint a gömbé. Mekkora a csonka kup két körlapjának sugara?

Eredmény: 10 jeles, 4 jó, 9 elégséges, 1 elégtelen.

Tanítói oklevelet nyertek magyar nyelvű iskolákra:

Antal Endre, Boros Dezső, Fenyves István, vitéz Fülöp József, Háda Ferenc, Huszár Zoltán, Imre Dezső, Kecskés Péter, Kenéz Antal, Késő Vince, Kincses Béla, Kiss Zoltán, Korom Géza, Kövér Endre, Kraczó József, Matolcsi Imre, Pávay László, Rácz Géza, Siklós Mihály, Szabó László, Tikász Mihály, Tóth Ferenc, Tóth Lajos, Urr József.

Sikeres honosító tanítóképesítő vizsgálatot tett Babos Jenő.

Sikeres javító tanítóképesítő vizsgálatot tett Csóka Béla.

Egyházi éneke- és zenére képesítettek: Antal Endre, Balogh Ferenc, Bálint Ferenc, Boros Dezső, Boros Ferenc, Fenyves István, Gergely Elemér, dr. Hettmanek Ferenc, Hettmanek László, Imre Dezső, Kecskés Péter, Késő Vincze, Kincses Béla, Kiss István, Kraczó József, Pávay László, Terebessy László és Urr József.

XII.

1. Gyakorlóiskola.

Gyakorlóiskolánk két tagozatu: az alsó tagozat I—II., a felső tagozat III—VI. osztállyal. Az alsó tagozatban Horváth János, felső tagozatban Lakatos Emil tanított.

Gyakorlóiskolánk mind a két tagozatában az állami elemi iskolák számára kiadott tantervi anyagot, a helyi viszonyoknak és tanítóképzés ügyének megfelelően s az új tantervi utasítás szellemében dolgozták fel. Állandóan szemelőtt tartották, hogy a tanítás középpontjában mindig a gyermek álljon s az élet számára neveljenek.

A munka megszerettetését s munkára való nevelést szolgálták azzal is, hogy minden gyermek 1—1 köbméter területű virágos- és konyhakerttel rendelkezett s ott hasznosíthatta, mélyíthette el a szerzett természetrajzi s gazdasági ismereteket. Az

élet számára való nevelés gondolatának ekként való megvalósítása, az iskolánk belső élete iránt élénk érdeklődést és megértést tanusító szülők, teljes elismerésével találkozott.

Két szülői értekezletet tartottunk. Az elsőn Horváth János a gyakorlóiskola »Házirendjét« ismertette. Ezt minden részletében megbeszéltük s azt a szülők osztatlan elismeréssel tették magukévá.

A második szülői értekezleten dr. Tóth Antal az otthon, Lakatos Emil az iskola fegyelméről folytatott hasznos megbeszélést.

A szülőföld megismerése és megszerettetése céljából számos kirándulást vezettünk a város és határ különböző helyeire.

Tanulmányi kirándulást vezettünk a természeti és történelmi emlékekben gazdag Tokajba. A Kopasz hegy megmászása s a tetőről nyíló csodás látvány, — a Hegyaljának élénk tároló minden kincse el nem muló emlékként vésődtek a gyermekek s a 28 kísérő szülő lelkébe.

Növendékeink áldozatkészségre való nevelésének eredményeképpen, a tehetősebbek 6 szegény gyermeknek lehetővé tették, hogy velük együtt élvezhessék a kirándulás örömeit és hasznosíthassák tanulságait. Karácsonykor ugyanezen gyermekeket ruhával, cipővel segélyezték s szeretettsomagot ajándékozott minden gyermek a »szegények karácsonyfájára«.

A hivatalosan előírt nemzeti és szociális célu ünnepélyeket s városunk történelmével kapcsolatos ünnepélyeket is szép sikerrel, nagy érdeklődés mellett tartottuk meg.

A madarak és fák napját május 22-én tartottuk meg a tanítóképző ifjúságával együttesen.

Ez évben növendékeink közül újból 10-et avattak cserkészapróddá.

2. A gyakorlóiskola tanulóinak névsora az 1932—33. évben.

I. osztály.

1. Bálint Borbála	9. Mikecz Dezső
2. Borbély Miklós	10. Orbán András
3. Dániel László	11. Puskás László*
4. Eckerdt Tibor	12. Rozgonyi Judit
5. Fehér Gábor	13. Straky Tibor
6. Frankó Sándor*	14. Tóth Béla*
7. Juhász Klára*	15. Walkó Zoltán
8. Krecsák Lenke	16. Zakariás Richárd.

II. osztály.

1. Böhm György*	11. Petheő Ildikó
2. Csaba Zoltán*	12. Radics Tibor
3. Eckerdt Katalin	13. Rozgonyi György
4. Garancsi Tibor	14. Sarvay György
5. Jahó Beatrix*	15. Sima Tamás
6. Kerekes Pál	16. Szentpétery László*
7. Kertész Erzsébet	17. Vitányi László
8. Linkai László*	18. Walkó Irén
9. Lénárdt Livia*	19. Zoltán Tamás.
10. Marssó József	

III. osztály.

1. Alramovszky Tibor	11. Kollonay Pál
2. Barth Sándor	12. Komjáthy Csaba
3. Bolgár Judit	13. Oláh Mária
4. Borsy Zoltán	14. Pintér Irén
5. Fábry Erika	15. Stojanov Miklós
6. Fekete László	16. Tóth Ilonka
7. Fried Márta	17. Zoltán Anni
8. Geruska Zoltán	18. Zoltán István
9. Horváth Sándor	19. Zoltán László
10. Juhász Mária	

IV. osztály.

1. Farkas Mária	7. Néveri János
2. Fluck Tibor	8. Sarvay János
3. Halmay László	9. Stojanov Tibor
4. Juhász György	10. Sikorszky György
5. Lénárt István	11. Vágó József
6. Mikecz Pál	

V—VI. osztály.

1. Benkei László	4. Magna István
2. Bodnár József	5. Nauszák István
3. Kupfersmied József	6. Sztankó József.

A gyakorló-iskola tanulóinak statisztikája.

Osztály	Létszám				Nem		Vallás				Maga- viselet				Szor- galom				Előmenetel				Szülők foglalkozása							
	év elején	meganttanuló	más iskolába ment át	évközben iratkozott be	meghalt	év végén összesen	fiú	leány	róm. kath.	gör. kath.	ref.	ág. h. ev.	izraelita	dicseretes	jó	tűrhető	dicseretes	valtozó	hanyag	kitűnő	jeles	jó	elegéces	elegenden	lisztviselő	iparos	feldbírtkos	egyéb	Összesen	
I.	12	4	—	—	16	12	4	4	7	4	5	—	16	—	9	7	—	9	7	—	9	6	1	—	—	11	1	—	4	16
II.	13	4	2	—	19	13	6	8	2	7	2	—	19	—	8	11	—	8	11	—	8	11	—	—	10	1	2	6	19	
III.	18	—	1	—	18	10	8	6	—	9	2	1	16	2	16	2	—	16	2	—	8	9	1	—	—	16	—	2	—	18
IV.	9	—	2	—	11	10	1	7	—	3	1	—	11	—	9	2	—	9	2	—	6	5	—	—	10	—	—	1	11	
V—VI.	6	—	—	—	6	6	—	—	—	—	6	—	—	6	—	5	1	—	5	1	—	2	3	1	—	—	2	—	6	
Összesen	58	8	1	5	70	51	19	28	2	23	16	1	62	8	42	27	1	31	33	5	1	—	47	4	4	15	70			

4. Továbbképző népiskola.

Gazdasági gyakorló terület hiányában Nyiregyháza egyetlen iskolájában sincsen szervezve gazdasági továbbképző népiskola s így kénytelenek voltunk arra szoritkozni, hogy növendékeinket — a fenálló rendelkezések értelmében — az általános irányu továbbképző népiskolai oktatásmódba vezessük be.

Szept. 15-től május 15-ig, heti két délutánon 2—4-ig felváltva, Horváth János és Lakatos Emil gyakorló iskolai tanítók vezetése alatt csoportosan jelentek meg az evangélikus iskolai továbbképző népiskolában a IV. és V. o. tanulói.

A IV. o. növendékek figyelték a tanítást. Minden V. éves egyszeri hospitálás után egy tanítási egységet kidolgozott tervezet alapján, kettőt pedig vázlat alapján tanított.

Dr. Tóth Antal tanár vezetésével egy tanítási órát az egész V. osztály végighallgatott.

A gyakorlóiskolai tanítókon kívül a továbbképző-iskola vezetői Huray Gyula és Neumann Sándor tanítók is ellátták a növendékeket értékes tanácsokkal és utmutatásokkal.

5. Az Ifjusági Vöröskereszt Egyesület gyakorlóiskolai csoportja.

A vöröskereszt szép célkitűzéseinek megvalósítása érdekében ez évben is újjáalakítottuk gyakorló-iskolánk felső tagozatában az ifj. vöröskeresztes csoportot.

A szept. 16-án újjáalakult csoportnak 8 leány, 26 fiu, összesen 34 tagja volt.

Horváth János gyak. isk. tanító vezetése mellett a csoport tisztikara éppen úgy, mint minden tagja, hűséges volt a megalakuláskor tett fogadalomhoz.

Volt segítés, tisztaságszemle, madáretetés, könyvolvasás, lelkiismeretes munka s a jócselekedetek egész sorát jegyezhetük fel a naptárba.

A pénteken délután 2—5-ig tartó munkadélutánokon értékes, használható eszközöket, gyermekjátékokat és slöjdmunkákat készítették.

A külföldi csoportokkal folytatott levelezéssel és albumváltással kapcsolatban 2 szép albumot kaptunk. Az egyiket egy olasz, a másikat egy angol elemi iskolai csoport növendékeitől.

Csoportunk 5 drb. »A mi húsvétunk« című albumot készített. Egyet ezek közül a központ karácsonyi országos albumpályázatra küldtünk fel. Nagy örömeinkre szolgált, hogy ezen

a pályázaton, az elemi iskolai tagozatban első díjat — egy szép elismerő oklevelet és 20 pengőt — nyertünk.

Minden tagnak volt vöröskeresztes naptára. Ezek gondos vezetése érdekében házi versenyt rendeztünk. Barth Sanyi III. o. t. első, Kollonay Palkó III. o. t. második díjat — egy-egy emlékkönyvet nyert.

A csoport tagjai között olvasási versenyt rendeztünk. I. lett Farkas Mária 53, második Juhász Gyurka 45, harmadik Fried Márta és Sarvay János 44—44; negyedik Oláh Mária 31 könyv elolvasásával. Jutalmul mind az öt egy-egy emlékkönyvet kapott.

A vöröskeresztes filléres segítő pénztárba karácsonyig begyűlt összegből 6 szegénysorsu V. osztályu tanulónknak vetünk karácsonyra ajándékot, sapkát, harisnyákat és zsebkenőket.

A »mindenki karácsonyfája« alá minden tagja a csoportnak 1 kg. cukrot és 1 kg. lisztet hozott.

A dr. Tesléry Károly kir. tanfelügyelőtől megindított mozgalomba bekapcsolódva, iskolánkba járó vöröskeresztes gyermekek szülei közül 18-an láttak el karácsonytól husvétig egy-egy szegénysorsu gyermeket ingyenebédvel.

A jól végzett munka boldog érzésével, minden iskolánkat elhagyó gyermek egy-egy díszes emléklappal távozott el a csoport működését záró utolsó összejevetelről.

XIII.

Értesítés a következő évre.

A jövő évre felvett tanulók minden teendőről, a magukkal hozandó internátusi felszerelésről kimerítő értesítést kaptak a felvételi értesítőn.

Az 1933—34. iskolai évben használandó tankönyvek és segédkönyvek jegyzéke:

I. évfolyam.

1. Dr. Pokorny Emánuel: Rk. és gk. Biblia.
2. Hamar J.: Ószövetségi biblia ismertetés.
3. Bereczki Sándor: Hittan (evang.)

4. Sarudy Ottó: Magyar nyelvtan.
5. Sarudy Ottó: Stilisztika.
6. Lux Gyula: Német nyelvkönyv.
7. Kelemen Béla: Magyar-német és Német-magyar zsebszótár.
8. Dr. Miskolczy István: Egyetemes történelem.
9. Barthos—Kurucz: Történelmi Atlasz.
10. Fodor Ferenc: Földrajz.
11. Dr. Kogutovitz—Gergely—Hézsér: Dr. Kogutovitz Károly Iskolai Atlasza.
12. Fodor—Orbán: Szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzete.
13. Kiss József: Mennyiségtan.
14. Jaloveczky—Koch: Szervetlen kémia, ásványtan, kőzettan.
15. Móczár—Török: Gazdaságtani ismeretek.
16. Sztankó Béla: Énekiskola.
17. Dobó—Ráth—Véghné: Magyar hegedü iskola. I. r.
18. Chován: Zongoraiskola. I. r.
19. Ehrlich Antal: Zeneelméleti hangjegyfűzet.

II. évfolyam.

1. Matuszka Mihály: Rk. és gk. Hitágazattan.
2. Czeglédi: Ref. Ujszövetségi Biblia Ismertetés.
3. Bereczki L.: Az Egyetemes Ker. Egyház Története.
4. Quint József: A testi élet ismertetése.
5. Sarudy Ottó: Szerkesztéstan és retorika.
6. Lux Gyula: Német nyelvkönyv.
7. Kelemen Béla: Magyar-német és Német-magyar zsebszótár.
8. Dr. Miskolczy István: Egyetemes történelem.
9. Barthos—Kurucz: Történelmi Atlasz.
10. Fodor Ferenc: Földrajz.
11. Dr. Kogutovitz—Gergely—Hézsér: Dr. Kogutovitz Károly Iskolai Atlasza.
12. Fodor—Orbán: Szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzete.
13. Kiss József: Számтан.
14. Móczár Miklós: Növénytan.
15. Móczár—Török: Gazdaságtani ismeretek.
16. Sztankó Béla: Énekiskola.
17. Dobó—Ráth—Véghné: Magyar hegedü iskola. I. r.
18. Chován: Zongoraiskola.
19. Hodossy—Sarudy: Összhangzattan.
20. Kovács Dezső: Orgonaiskola.
21. Ehrlich Antal: Zeneelméleti hangjegyfűzet.

III. évfolyam.

1. Matuszka: Gk. és rk. Erkölcsstan.
2. Révész J.: Ref. Egyháztörténet. I. r.
3. Bereczki S.: A magyar ev. egyház története.
4. Korniss Gyula: Lélektan és logika.
5. Sarudy Ottó: Poétika.
6. Lux Gyula: Német nyelvkönyv.
7. Lux Gyula: Német nyelvtan.
8. Kelemen B.: Német-magyar és Magyar-német zsebszótár.
9. Dr. Miskolczi István: Egyetemes történelem. III.
10. Barthos—Kurucz: Történelmi Atlasz.
11. Fodor Ferenc: Magyarország földrajza.
12. Dr. Kogutovitz—Gergely—Hézsér: Dr. Kogutovitz Károly Iskolai Atlasza. II.
13. Fodor—Orbán: Szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzete.
14. Kiss József: Mennyiségtan.
15. Móczár Miklós: Állattan.
16. Jaloveczky—Koch: Földtan.
17. Éber Rezső: Fizika.
18. Móczár—Török: Gazdaságtani ismeretek. III.
19. Sztankó Béla: Énekiskola.
20. Sarudy—Hodossy: Összhangzattan.
21. Dobó—Ráth—Végné: Magyar hegedüiskola.
22. Chován: Zongoraiskola. II.
23. Kovács Dezső: Orgonaiskola.
24. Ehrlich Antal: Zeneelméleti hangjegyfűzet.

IV. évfolyam.

1. Varga Géza: Gk. Egyháztörténet.
2. Demény Dezső: Rk. Egyháztörténet.
3. Révész: Ref. Egyháztörténet.
4. Dr. Szelényi: Ev. keresztyénség és világnézet.
5. Veszely Ödön: Nevelés- és tanítástan.
6. Veszely—Széky: Népiskolai módszertan.
7. Orsz. Közokt. Tanács: Tanterv és utasítások az el. népiskola számára.
8. Sarudy Ottó: Magyar irodalomtörténet.
9. Sarudy Ottó: Nyelvészeti kézikönyv.
10. Lux Gyula: Német nyelvkönyv.
11. Kelemen B.: Magyar-német és Német-magyar zsebszótár.
12. Dr. Miskolczi István: Magyar nemzet története.

13. Barthos—Kurucz: Történelmi Atlasz.
14. Dr. Fodor Ferenc: Földrajz. A földrajztanítás módszere.
15. Dr. Kogutovitz—Gergely—Hézsér: Dr. Kogutovitz Károly Iskolai Atlasza. II.
16. Fodor—Orbán: Szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzete.
17. Kiss József: Számтан-mértan.
18. Csada Imre: Fizika.
19. Jaloveczky—Koch: Szerves kémia.
20. Móczár—Török: Gazdasági ismeretek.
21. Sztankó Béla: Énekiskola.
22. Hodossy—Sarudy: Összhangzattan.
23. Dobó—Ráth—Végné: Magyar hegedüiskola.
24. Chován: Zongoraiskola. II.
25. Kovács Dezső: Orgonaiskola. I.
26. Ehrlich Antal: Zeneelméleti hangjegyfűzet.

V. évfolyam.

1. Magdics: Rk. és gk. Hitelemzéstán.
2. Szele M.: A vallástanítás módszertana.
3. Dr. Szelényi Ödön: Az ev. keresztyénség világnézete.
4. Molnár O.: Neveléstörténet.
5. Váradi József: Iskolaszervezetan.
6. Sarudy Ottó: Magyar irodalomtörténet.
7. Lux Gyula: Német tankönyv.
8. Lux Gyula: Német nyelvtan.
9. Kelemen B.: Német-magyar és Magyar-német zsebszótár.
10. Dr. Horn József: Alkotmánytan.
11. Dr. Beke Manó: Vezérkönyv a népiskolai számtani oktatáshoz.
12. Quint—Jaloveczki: Egészségtan.
13. Dr. Horn József: Közgazdaságtan.
14. Sarudy—Hodossy: Gyakorlatok és dalok. (Ha a Sztankó énekiskola nem jelenik meg.)
15. Sarudy—Hodossy: Összhangzattan.
16. Hohmann—Bloch: Hegedüiskola III.
17. Chován: Zongoraiskola. II.
18. Kovács Dezső: Orgonaiskola.
19. Ehrlich Antal: Zeneelméleti hangjegyfűzet. V. r.
20. Orsz. Közokt. Tanács: Tanterv és utasítás.